VAPAUS

Ilmestyy tiistaina, torstaina ja lauantaina — Perustettu vuonna 1917

Canadan suomalaisten itsenäinen työväenlehti

No. 109 — Vol. XLVII vuosikerta — SUDBURY, ONTARIO — Lauantaina, syysk. 14 p. 1963 — Saturday, Sept. 14, 1963

USA-uniopomot uhkaavat hajoitustoiminnalla

Käyttäen hyväkseen Suurten Järvien uniotilannetta amerikkalaiset uniobyrokraatit sekaantuvat Canadan unioliikkeen sisäisiin asioihin

Washington. — Yhdysvaltalaiset uniopomot, nimenomaan AFL-CIOn Maritimes Trade Departmentin johtajat, vilauttelivat täällä keskiviikkona mahdollisuutta, että he ovat valmiina ryhtymään Canadan koko unionistisen liikkeen hajoitustyöhön, ellei Suurten Järvien uniokiistoja ratkaista Canadassa heidän tahtonsa ja sanelunsa mukaan.

AFL-CIOn Trades Departmentin johtokunnan kokouksen jälkeen julkaistiin mainitun orgaanin erittäin teräväsanainen lausunto Canadan rautatielaisten unioita vastaan Suurten Järvien uniotilanteesta syyttäen, että mainittu canadalaisunio pyrkii Hal C. Banksin johtaman International Seafarers union murskaamiseen Canadassa.

Ko. lausunnossa esitetään myös sellainen syytös, että Canadan rautatieläisten unio pyrkii "kansainvälisten" unioiden sivuuttamiseen järjestämällä "reittauksia" (hajoitustoimintaan perustuvia valloituskampanjoita) AFL-CIOn unioita vastaan Canadassa.

Korostaen, että se tuomitsee kokonaan Canadian Brotherhood (rautatietyöläisten) union toiminnan Suurilla Järvillä, AFL-CIO Trades Departmentin johtokunta, joka edustaa 29:ää uniota, ehdottaa Yhdysvaltain korkeimmalle uniopomolle, George Meanylle, että hänen tulisi esittää marraskuussa New Yorkissa kokoontuvan AFL-CIOn johtokunnan käsiteltäväksi kysymys Canadan ja Yhdysvaltain unioliikkeiden välisistä suhteista. Mainittu johtokunta koostuu pääasiassa sen jäsenliittojen päämiehistä.

AFL-CIO Trades Departmentin puhemiehet selittävät, että keskustelun alaiseksi tulisi ottaa kysymys siitä, pitäisikö AFL-CIOn (amerikkalaisjohdon) lopettaa yhteistoimintansa noin 1,000,000 jäsentä käsittävän Canadian Labor Congressin kanssa? Kansainväliset uniot — sellaiset uniot joiden päämajat sijaitsevat Yhdysvalloissa muodostavat nojn 75-prosenttia CLCn jäsenliitoista.

Ko. Maritime Trades Departmentin johdossa on Paul Hall — Seafarers International Union päämies New Yorkista. Mr. Hall tukee päättävästi Hal Banksia, jonka poliittista päätä tavoitellaan tuomari Norrisin valvontaehdotuksen perusteella.

Arvostellen Canadan hallituksen asennetta tässä asiassa Trades Departmentin päätöslauselmassa sanotaan, että tuomari Norrisin suorittaman tutkimuksen tavoitteena oli "orjuuden palauttaminen Suurille Järville". Siinä pahoitellaan tutkimuksen suorittamista ja sitä kun CLCn johto on antanut kannatuksen tuomari Norrisin ehdotukselle jonka mukaan Suurten Järvien uniot alistettaisiin väliaikaisesti hallituksen muodostaman 3-henkisen komitean valvontaan.

Paperitehtaat korottivat hintoja

Toronto. — Tällä viikolla ilmoitettiin Canadian International-paperiyhtiön taholta, että se tulee vaatimaan $5 enemmän valkaistusta sulfaattitonnista ja samoin valkaistusta sulfiittitonnista myydessään näitä tuotteita Yhdysvalloissa ja Canadassa. Yhtiö on yhdysvaltalaisesti omistetun International Paper-yhtiö alayhtiö.

Valkaistua sulfaattia käytetään pehmeäpaperin valmistamisessa ja sulfiittia muiden paperituotteiden valmistamisessa.

Uudet hinnat ovat $150 sulfaattitonnista ja $138 sulfiittitonnista.

Columbia Cellulose-yhtiö korotti äskettäin valkaistun sulfaattinsa hinnan $145iin $138:sta. Mainittu yhtiö on Celanese Corporationin American alayhtiö.

Chevalier 75-vuotias

Pariisi. — Maurice Chevalier vietti torstaina 75-vuotista syntymäpäiväänsä, mutta hänestä ei näkynyt merkkiäkään elämäntahdin hiljenemisestä. "Minä haluaisin valmistaa elokuvan Brigitte Bardotin kanssa", hän sanoi. "Yhteistoiminta BB:n kanssa antaisi minulle suurta tyydytystä".

Montrealista lentoteitse tänne saapunut Chevalier vakuutti että hän ollut lainkaan rasittunut matkasta, vaikka ei hän nukkunutkaan koko matkalla. "Minä haluaisin vierailla Intiassa, Japanissa, ja Venäjällä niissä ainoissa maissa, missä en ole aikaisemmin käynyt", hän selitti.

AUTOVARKAILLE $35 MILJ. VUOSITTAIN

Montreal. — Montrealilainen poliisi sanoi tällä viikolla, että viranomaiset ovat ehkä paljastaneet liigan, mikä on viime aikoina saanut miljoonia dollareita siitä, että sen jäsenet ovat varastaneet autoja ja vaihtaneet niiden osia kootakseen niistä toisia autoja ja myydäkseen niitä.

Poliisin ilmoituksen mukaan kaksi miestä on jo pidätetty ja useita muita etsitään.

Eräs korkea-arvoinen montrealilainen poliisivirkailija sanoi, että liiga oli mahdollisesti myynyt niinkin paljon kuin $35,000,000 arvoisesti varastettuja autoja vuosittain. Hän sanoi, että suurin osa näistä varastetuista autoista oli myyty Canadassa, mutta joitakin myös Yhdysvalloissa ja Meksikossa.

Poliisin antamassa tiedonannossa sanottiin, että useimmat näistä varastetuista autoista hajoitettiin eräällä farmilla, joka sijaitsee lähellä Quebecin maakuntarajaa. Quebecin maakuntapoliisin tiedotuksen mukaan poliisi teki ratsian viime tiistaina tälle farmille, missä se takavarikoi 20 varastettua autoa.

Löydön jälkeen oli tarvittu kuusi kuorma-autoa kuljettamaan pois varastetut autot ja autojen osat. Poliisin toimesta merkattiin huolellisesti kaikki osat todistetarkoituksia varten.

Samoista lähteistä saatujen tietojen mukaan poliisit olivat aikaisemmin tänä kesänä löytäneet kolme muuta pienempää verstasta läheltä Montrealia, missä työpajoissa oli suoritettu samanlaisia töitä.

Montrealin poliisilaitoksen etsivävirkailija Roger Desjardins, joka järjesti ratsian yhdessä Quebecin maakuntapoliisin kanssa, sanoi, että niiden varusteet osoittavat, että kysymyksessä oli hyvin järjestetty autovarasliiga.

Viime vuosien aikana on tapahtunut keskimäärin 7,000 autovarkautta Montrealin alueella ja tällä hetkellä on vielä olemassa 1,000 sellaista tapausta, joista ei ollut päästy selvyyteen, sanoi hän.

Eräs toinen poliisivirkailija sanoi, että kahta montreallaista käytettyjen autojen kauppiasta epäillään liigan jäseniksi, ja että mahdollisesti useita muita quebecilaisia käytettyjen autojen kauppiaita on syyllistynyt samanlaisiin toimiin.

Autovarkaiden ilmoitettiin vaihtaneen osia, moottoreita, koreja ja runkoja autoista toisiin tarkoituksessa, että poliisit eivät voisi enää tunnistaa.

Puheenjohtajien vaihto. Canadan viikkolehtiyhdistyksen uusi presidentti Charles Nolan, joka on kuvassa vasemmalla, on kotoisin Stouffvillesta Ontariosta. Kuvassa hänen nähdään ottavan vastaan puheenjohtajan vasaran entiseltä yhdistyksen presidentti John Pinckneyltä, joka on kotoisin Rosetownista, Sask. Mr. Nolan valittiin uudeksi puheenjohtajaksi yhdistyksen kokouksessa Murray Bayssa Quebecissa. — TNS kuva.

VIIME TIEDOT

Brasilia. — Hallitukselle uskollisten asejoukkojen ilmoitettiin torstaina (eilen) kukistaneen aliupserien "liivintaskuvallankaappausyrityksen", missä yhteydessä yksi kapinallinen kuoli ja kaksi haavoittui.

Quebec. — Täällä ilmoitettiin eilen, että Quebecin maakunnan turistivirkailijat ovat sanoneet, jotta ensi vuonna miltei kaikki liikennemerkit tulevat olemaan kirjoitettuja ainoastaan ranskankielellä korostaen sitä, että maakunta on oleellisesti ranskalainen osa Canadasta.

Lontoo. — Brittiläinen uusnatsilainen opettaja Colin Jordan on erotettu Britannian opettajien uniosta syytettynä käyttäytymisestä, mikä olisi vahingollista opetusammatille.

Washington. — Yhdysvaltain presidentti Kennedy on sanonut, että Yhdysvallat käyttää hyväkseen vaikutusvaltaansa taivuttaakseen Etelä-Vietnamin hallituksen "ryhtymään niihin toimenpiteisiin, jotka antavat sille jälleen kannatusta".

USAn työministerillä erilaiset suunnitelmat

Hylkäsi Ottawan suunnitelman; liittohallitus lupaa odottaa 2 viikkoa Suurten Järvien tilanteen selvenemistä Washingtonin kautta

Ottawa. — Keskusteltuaan Ottawassa liittohallituksen edustajain kanssa Suurten Järvien uniokysymyksistä, Yhdysvaltain työministeri Willard Wirtz ilmaisi sellaisen kannan, että hän suhtautuu kylmäkiskoisesti Canadan hallituksen suunnitelmiin tässä asiassa ja toivoo kysymyksen ratkaisua uniojohtajain keskeisten neuvottelujen perusteella.

Ennen takaisin Washingtoniin lähtöään mr. Wirtz antoi sanomalehtimiehille lausunnon, missä selitetään hänen toivomukseen se, että ammattiyhdistysliike Canadassa ja Yhdysvalloissa löytäisi tyydyttävän ratkaisun Suurten Järvien "gängsteritilanteeseen" kuten hän sanoi.

Mr. Wirtz antoi ymmärtää, että hän suhtautuu kylmäkiskoisesti tuomari Norrisin esittämään sekä liittohallituksen ja CLCn huippujohdon kannattamaan ehdotukseen, että Suurilla Järvillä toimivat uniot alistettaisiin väliaikaisesti hallituksen muodostaman 3-henkisen lautakunnan kontrolliin nimenomaan siinä mielessä että päästäisiin eroon Seafarers' uniosta ja sen johtajasta Hal Banksista. Hän korosti TV-haastattelunsa yhteydessä Ottawassa, että vastuunalaisuus Suurten Järvien uniotilanteen ratkaisemisesta on AFL-CIOn ja Canadan unioliikkeen käsissä.

Yleisesti otaksutaan, että takaisin Yhdysvaltoihin palattuaan, mr. Wirtz ottaa "epävirallisesti" yhteyden AFL-CIOn presidentin George Meanyn kanssa ja yrittää saada hänet kiintymään Suurten Järvien uniokiistan ratkaisemiseen.

OTTAWA LUPAA ODOTTAA 2 VIIKKOA

Ottawa. — Keskusteltuaan Yhdysvaltain työministeri Willard Wirtzin kanssa Suurten Järvien uniotilanteesta, pääministeri Lester Pearson sanoi torstaina, että hänen hallituksensa aikoo edelleenkin alistaa ko. uniot hallituksen 3-henkisen lautakunnan kontrolliin — ellei Suurilla Järvillä päästä jonkinlaiseen sopimukseen k.o. unioiden kesken syyskuun loppuun mennessä.

Parlamentti kokoontuu uudelleen istuntoonsa syyskuun 30 päivänä, selitti pääministeri Pearson, ja silloin esitetään alahuoneen käsiteltäväksi hallituksen ehdotus laiksi, jonka mukaan Suurten Järvien uniot tulevat hallituksen valvontaelimen alaiseksi — jos uniot eivät ole siihen mennessä sopineet toiminnastaan.

Pääministeri Pearson ilmaisi poikkeavan katsomuksen siitä kun eräät sanomalehtikirjeenvaihtajat sanoivat, että Yhdysvaltain hallitus vastustaa k.o. unioiden alistamista Canadassa hallituksen valvonnan alaisuuteen.

"Hän (USAn työministeri Wirtz) ei sanonut vastustavansa sitä vaan pitävänsä parempana unioiden keskeistä sopimusta", sanoi pääministeri Pearson. 'Minulla ei ole siihen nähden vastaväitteitä, mutta jos ratkaisuun ei päästä siten, silloin on toimittava lainlaadinnallisesti. Ellei tilannetta saada ratkaisuun syyskuun 30 päivään mennessä, me tulemme esittämään lakiehdotuksemme", sanoi pääministeri Pearson.

(Viittaamme tämänpäiväiseen toimituskirjoitukseen, joka on tosin kirjoitettu jo työministeri Wirtzin vierailun aikana.)

Rotusyrjijät eivät hellitä helpolla

Valkoihoiset oppilaat mylvineet koulun ulkopuolella; vanhemmat pohtineet muita keinoja

Birmingham. — Noin 300 valkoihoista oppilasta osallistui torstaina meluisaan, toista tuntia kestäneeseen mielenosoitukseen Murphy High Schoolin edustalla sen vuoksi, kun mainitun laitoksen oli nyt ensimmäinen kerta historiansa aikana avattava ovensa myös parille neekerilapselle.

Kaksi neekerioppilasta tuotiin tiistaina oikeuden päätöksen mukaisesti ja paikallisten viranomaisten vastarinnasta välittämättä, mainitun koulun oppilaiksi.

Koulun virkailijain lausunnon mukaan nämä neekerilapset — yksi poika ja yksi tyttö — istuivat vaiteliaina luokkahuoneissaan rotusyrjintäpropagandalla kiihoitettujen valkoihoisten koululaisten ollessa meluisassa m i e l e n osoituksessaan koulun ulkopuolella.

"Tilanne koulun ovien sisäpuolella oli normaali", selittivät virkailijat. Noin 40 meluisinta mielen osoittajaa kuljetettiin poliisilaitokselle.

Rotuerottelun jatkamista vaativien valkoihoisten toimesta puuhataan liittovaltion oikeuden päätösten kiertämistä yksityiskoulujen perustamissuunnitelman puitteissa.

Koulun virkailijain varoittaessa "koulusta pois olemisen" rikoksesta, valkoihoiset vanhemmat kokoontuivat keskiviikkoiltana kilpa-ajoradalle protestoidakseen neekerilapsien kouluun ottamista vastaan ja keskustellakseen yksityiskoulujen avaamissuunnitelmista.

Koululautakunnan toimesta oli heitä aikaisemmin varoitettu, että vanhempia vastaan voidaan nostaa syytös siitä, jos he pitävät lapsiaan pois koulusta.

Toistasataa koululaista jäi keskiviikkona West End High Schoolin boikottiin Birminghamissa, kun siihen laitokseen otettiin myös liittohallituksen oikeuden päätöksen perusteella kaksi neekerioppilasta. Sielläkin pidettiin lasten vanhempien kokous, missä keskusteltiin "yksityiskoulujen" perustamisen mahdollisuudesta.

Kennedy vain toinen Batista, sanoi Fidel Castro

Havanna. — Kuuban pääministeri Fidel Castro sanoi tällä viikolla, että Yhdysvaltain presidentti John Kennedy on "aikansa Batista" yksinvaltias, joka ajattelee vain itseään ja on demagoogisempi kuin entinen presidentti Dwight D. Eisenhower.

Castro oli puhumassa Brasilian suurlähetystöllä pidetyssä vastaanottotilaisuudessa kun hän sanoi: "Kennedy on aikansa Batista ja kaikkien aikojen opportunistisin Yhdysvaltain presidentti."

Fulgencio Batista oli se diktaattori, joka joutui pakenemaan Castron johtaman vallankumouksen saadessa jalansijaa Kuubassa.

Castro sanoi puheessaan, että Yhdysvallat oli taistelemassa taistelua, minkä voittamisesta ei ollut mitään toiveita.

"Kennedy on yksivaltiaismielisen perheen jäsen, jonka perheen hallussa on joitakin tärkeitä hallituspaikkoja. Esimerkiksi, yksi hänen veljistään on senaattori ja toinen oikeusministeri . . . eikä ole olemassa muita kennedyläisiä virkailijoita, sillä ei ole olemassa enempää Kennedy-veljeksiä."

Kaaostilanne Etelä-Vietnamissa, sanoi YKn pääsihteeri U Thant

Sanoo Etelä-Vietnamin demokratiaa autetun niin ettei siellä ole merkkiäkään demokratian hyveistä

YK, New York. — YKn pääsihteeri U Thant sanoi täällä torstaina, että Etelä-Vietnamissa vallitsee täydellinen kaaostilanne, missä hallitus voi toimia ainoastaan voimakeinojen varassa.

Pääsihteeri U Thant tiedoitti sanomalehtikonferenssissa, että hän on ollut tämän tilanteen johdosta jatkuvasti yhteyksissä Adlai Stevensonin kanssa, joka on Yhdysvaltain päävaltuutettu YKssa. Etelä-Vietnamin tilanne tulee pian keskustelun alaiseksi YKn Yleiskokouksen istunnossa.

U Thant, joka on itsekin budhalainen, selitti sanomalehtimiehille, ettei hänellä ole mitään virallisia tietoja siitä, että Etelä-Vietnamin johtohenkilöt, mukaanlukien mrs. Ngo Dinh Nhu ja arkkipiispa Ngo Dinh Thuc pyrkisivät neuvonpitoon hänen kanssaan. Hän sanoi kuitenkin olevansa valmis kohtaamaan kumman tahansa heistä, jos he sitä haluavat.

Mrs. Nhu, presidentti Ngo Dinh Diemin käly, on nyt tulossa New Yorkiin. Upporikkaaksi mieheksi sanottu arkkipiispa Ngo Dinh Thuc on diktaattori Diemin veli. Hän tuli New Yorkiin keskiviikkona.

"Olen vakuuttunut siitä, että olette kanssani samaa mieltä sanoessani, jotta Etelä-Vietnamin tilanne on kehittymässä huonoa kehnommaksi", selitti U Thant. "Minä en voi ajatella mitään muuta maata, missä tilanne olisi nyt niin suuressa kaaoksessa, kuin se on Etelä-Vietnamissa.

"Demokratian yhtenä suurena etuisuutena on se, että hallitusta voidaan vaihtaa perustuslaillisella tavalla väkivaltaan turvautumatta. Tätä mahdollisuutta ei ole nimeksikään Etelä-Vietnamin Tasavallassa", sanoi U Thant.

Hän mainitsi demokratian eräänä toisena hyveenä sen, että julkisten asiain käsittelyssä käytetään väkivallan asemesta suosittelukeinoa — ja tätäkään hyvettä ei ole lainkaan Etelä-Vietnamin tasavallassa.

Keskiviikkona New Yorkiin tullut diktaattori Diemin veli, arkkipiispa Ngo Dinh Thuc sanoi torstaina, että paavi ei kieltäytynyt vastaanottamasta häntä Roomassa, kuten on sanomalehtiuutisissa kerrottu.

Länsi-Saksalle vielä "omat" vakoiluoikeudet?

Bonn, LänsiSaksa. — Täällä ryhdyttiin torstaina toimenpiteisiin siinä mielessä, että Länsi-Saksan hallitus voisi ottaa vastaan länsiliittolaisilta oikeuden järjestää salakuuntelulaitteita puhelimiin ja avata yksityisille henkilöille osoitettuja kirjeitä siinä mielessä, että siten voitaisiin varmistaa maan "sisäinen turvallisuus".

Piakkoin aloitettanee neuvottelut Britannian, Yhdysvaltain, Ranskan sekä Länsi-Saksan viranomaisten kesken tarkoituksella päättää millä ehdoilla länsiliitolaiset luopuisivat vakoiluoikeuksistaan.

Asiasta ilmoitettiin erään länsisaksalaisen puhemiehen toimesta sen jälkeen kun oli pidetty hallituksen kokous viime torstaina.

Puhemies ilmoitti lehtimiehille, että Yhdysvaltain, Britannian ja Ranskan vakoilujärjestöjen jäsenet ovat tähän asti salakuunnelleet puhelinkeskusteluja ja avanneet yksityisille osoitettuja kirjeitä Länsi-Saksan viranomaisten "puolesta".

Leipävarras kohosi huomattavasti tänä kesänä

Ottawa. — Liittovaltion erään tilastotoimiston taloustieteilijän selostuksen mukaan on ollut muitakin tavallisuudesta poikkeavia tekijöitä, jotka ovat aiheuttaneet yhdessä tavanomaisten kesäaikaisten tekijöiden kanssa sen, että ruokatarvikkeiden hinnat kohosivat tänä vuonna enemmän kuin tavallisesti.

Viime elokuussa ilmoitettiin Canadan kulutustarvikkeiden hintaindeksin kohonneen ennätysmääräiseen 133.9 pisteeseen verrattuna 133.5 heinäkuun 1 päivänä.

Vuosi aikaisemmin hintaindeksi, jonka mukaisesti v. 1949 vallinneet kulutustavarain hinnat merkitään numeroin 100, osoitti lukua 131.4 (elokuun 1 päivänä).

Merkittävintä tässä yhteydessä on se, että yli puolet tästä noususta tapahtui viimeisen kolmen kuukauden kuluessa.

Huomattava osa tästä hintaindeksin noususta johtuu siitä, että ruokatavarain hinnat olivat nousset, sillä ruokatavarat muodostavat noin 27 prosenttia niistä ostoksista, joita tavallinen perheenemäntä tekee ja joiden hinnat on otettu huomioon hintaindeksia laadittaessa.

Ruokatarvikkeiden hinnat kohosivat 3.7 prosentilla 12 kuukauden kuluessa ja 3.8 prosentilla kolmen kuukauden kuluessa touko-heinäkuun aikana.

Ylivoimainen "kyllä" Bellan perustuslaille

Presidentinvaalit ensi sunnuntaina?

Alger. — Seitsemästä kaiken kaikkiaan viidestätoista Algerian departmentista saadut lopulliset vaalitulokset osoittivat maanantaiaamuna valtavaa "kyllä"-äänten enemmistöä maan ensimmäisestä perustuslaista järjestetyssä kansanäänestyksessä. Perustuslain nojalla Algeriasta tulee presidenttijohtoinen tasavalta, jossa toimii ainoastaan yksi puolue.

Maanantaiaamuun mennessä oli yli kaksi miljoonaa algerialaista äänestänyt perustuslain puolesta, ja pääministeri Ahmed Ben Bella lausui vähän keskiyön jälkeen maanantain vastaisena yönä pitämässään radiopuheessa ylistäviä sanoja "mahtavasta äänestyksestä".

Ben Bellan on määrä vedota vielä uudelleen kansaan, todennäköisesti ensi sunnuntaina, ja pyytää kansan suostumusta sille, että hän toimisi maan ensimmäisenä presidenttinä.

Saidan, Tiaretin, Orleansvillen, Auresin, Medean, Mostaganemin ja Tiemcenin departmenttien 2,235,019 äänioikeutetusta 2,030,095 äänesti "kyllä" ja vain 5,350 "ei".

Ben Bella kertoi algerialaisille olevansa "rauhoittunut" havaittuaan, että kansalaiset ovat osoittaneet kannattavansa perustuslakia ja hänen viime vuoden toimiaan.

Hän myönsi kuitenkin, että äänestyksen tulokset eivät olleet yhtä suotuisat suurella Kabylian alueella, missä hänen poliittinen vastustajansa Hocine Ait Ahmed oli käynyt perustuslain vastaista kampanjaa.

Perustuslaki tekee kansallisesta vapautusrintamasta FNLstä — joka seitsemän vuoden ajan taisteli Algerian itsenäisyyden puolesta — maan ainoan puolueen. Henkilö-, lehdistö-, uskonnon- ja sananvapaus taataan, mutta ne alistetaan kuitenkin yksipuoluejärjestelmän puitteisiin.

Perustuslakia ovat ankarasti arvostelleet muiden muassa viime kuussa kansalliskokouksen puhemiehen paikalta eronnut Perhat Abbas ja maan entinen ulkoministeri Belkacem Krim.

BELKACEM KRIM JULISTANUT SODAN

Lausanne. — Entinen algerialainen kapinajohtaja Belkacem Krim, joka viime viikon perjantaina erosi Algerian parlamentista ja avoimessa kirjeessä ilmoitti vastustavansa pääministeri Ahmed Ben Bellan hallitusta, sanoi sunnuntaina Lausannessa, että hän nyt oli "avoimessa poliittisessa sodassa" Ben Bellan kanssa.

Krim, joka oli Algerian kansallisen vapautusrintaman pääneuvottelija Evianin rauhanneuvotteluissa, kertoi lehtimiehille, että hän ja hänen kannattajansa suunnittelevat nyt sotilaallisia toimenpiteitä Algerian hallitusta vastaan.

Lausannen algerialaisten lähteiden mukaan Krim uskoo, että Algerian talous on Ben Bellan johdossa kulkemassa perikatoa kohden, koska kasvava tyytymättömyys ja epäluottamus pakottavat pääministerin lisäämään eristyneisyyttä.

LOPULLISET TULOKSET

Alger. — Algerian hallitsevan puolueen, kansallisen vapausrintaman FLNn johtohenkilöt kokoontuvat Algeriin tällä viikolla nimetäkseen maan ensimmäisen presidentin, ilmoitettiin Algerista maanantaina. Nimeäminen alistetaan kansanäänestykseen.

Lopulliset tulokset Algerian uuden valtiosäännön äänestyksestä osoittavat, että viisi miljoonaa maan kuudesta miljoonasta rekisteröidystä äänestäjästä antoi kannatuksensa valtiosäännölle.

Viranomaisten julkaisemat luvut olivat:

äänioikeutettuja	6,137,185
kyllä-ääniä	5,102,020
ei-ääniä	97,197
hylättyjä-ääniä	11,646

Kaksi lumetonta kuukautta Timminsissä?

Timmins. — Näyttää siltä, että tänä vuonna — siis 1963 — on Timminsissa ainoasaan kaksi lumetonta kuukautta. Lumihiutaleita saatiin nimittäin jälleen torstaina, syysk. 12 päivänä.

Täällä saadaan yleisesti lunta lokakuussa, marraskussa ja joulukuussa. Lunta pyrytti tammikuussa, helmikuussa, maaliskuussa, huhtikuussa, toukokuussa ja kesäkuussa tänä vuonna.

Suuri sahapalo Vancouverissa

Vancouver. — False Creekin alueella, missä oli $3,500,000 tulipalo kolmisen vuotta sitten, riehui jälleen torstaina suuri tulipalo.

Kovalla voimalla riehunut lautatarhan palo uhkasi levitä lähiseudun rakennuksiinkin. Palon vahingot arvioidaan 200,000 dollariksi ja kahdenkymmenen palokuntalaisen oli saatava loukkaantumisen vuoksi ensiapuhoitoa.

Kello 10.12 ap. alkanut palo tuhosi Alberta Lumber Co. Ltdn saharakennuksia ja puutavaravarastoja.

JODOIN TUOMITSI HAJOITUSUHKAILUT

Sanoi canadalaisten unionistien päättävän itse omista asioistaan tällä puolen rajaa

Ottawa. — Vaikka hän antoi edelleen kannatuksensa suunnitelmalle, jonka mukaan Suurten Järvien uniot alistettaisiin toistaiseksi hallituksen valvontaan Canadassa, Canadian Labour Congressin presidentti Claude Jodoin esitti täällä torstaina syytöksen, että Seafarers' International Union on kansainvälinen eli paremminkin amerikkalainen presidentti Paul Hall yrittää toteuttaa diktaattorimaisia menetelmiä tämän mantereen unionistisessa liikkeessä.

Mr. Jodoin esitti tämän syytöksen vastineeksi sille kun AFL-CIOn Maritimes Trades Departmentin johtokunta, mikä edustaa 29 uniota, mukaanlukien SIU, julkaisi keskiviikkona päätöslauselman, missä suositellaan CLCn hajoittamista Yhdysvalloista käsin.

Käytännöllisesti katsoen MTD ehdottaa päätöslauselmassaan, että CLCn kuuluvien unioiden pitäisi muodostaa Canadassa toisen uniokeskuksen CLCn rinnalla.

Mr. Jodoin sanoi, ettei voida edes kuvitella sellaista tilannetta, missä "kansainväliset uniot määräisivät canadalaiset jäsenensä eroamaan CLCsta.

"CLCn autonomiaa koskevista asioista päätetään rajan tällä puolen canadalaisten työläisten toimesta", sanoi hän.

Seafarers' International Union kansainvälinen presidentti mr. Hall, joka suosittelee Canadan unioliikkeen hajoittamista Yhdysvalloista käsin, on myös MTDn presidenttinä ja AFL-CIOn yhtenä varapresidenttinä,

VAPAUS (LIBERTY)
INDEPENDENT LABOR ORGAN OF FINNISH CANADIANS
Established Nov. 6, 1917
Editor: W. Eklund Manager: E. Suksi
Telephone: Office 674-4264 — Editorial 674-4265
Published thrice weekly: Tuesdays, Thursdays and Saturdays by Vapaus Publishing Co. Ltd., 100-102 Elm St. West, Sudbury, Ontario, Canada. Mailing address: Box 69
Advertising rates upon application, translations free of charge.
Authorized as second class mail by the Post Office Department, Ottawa, and for payment of postage in cash.
Member of the CANADIAN LANGUAGE PRESS CLUB
TILAUSHINNAT:
Canadassa: 1 vk. $9.00, 6 kk. $4.75, 3 kk. 2.75
USA:ssa 1 vk. $10.00 6 kk. $5.25
Suomessa: 1 vk. 10.50 6 kk. 5.75

Merimiehet ja heidän unionsa

Vaikka Suurten Järvien merimiesunionin tiimoilla onkin vallinnut eräänlaista hiljaiseloa, niin kaikki merkit viittaavat kuitenkin siihen, että kulissien takana on käynnissä kuumeinen kaupanhieronta, jonka yhteydessä ovat merimiesten etukysymykset jääneet miltei kokonaan unholaan.

Palauttakaamme mieliimme mistä todella on kysymys ja mihin eri piirit nyt ilmeisesti pyrkivät:

Kuten tunnettua, Suurten Järvien merimiesunioni joutui Canadassa "kylmän sodan" yhdeksi ensimmäiseksi uhriksi kymmenkunta vuotta sitten. Se murskattiin suurten laivayhtiöiden, hallitusviranomaisten ja häpeä sanoa, unionistisen liikkeemme oikeistolaisten huippujohdon yhteisillä voimilla ja yhdysvaltalaisten uniobyrokraattien tuella.

Tämän epäpyhän liiton yhteisillä ponnistuksilla päästiin siis siihen, että merimiesten unioni tuhottiin ja tilalle muodostettiin amerikkalaisen äärioikeistomiehen Hal Banksin johdolla Seafarers' International Union, jota silloin ylistettiin maasta taivaaseen asti.

Tämä kehityssuuntaa edustaa Canadan ammattiyhdistysliikkeen historian yhtä likaisinta osaa. Tuskin nikkelityöläisten unionin hajoittamisyrityksetkään teräsunionin johdolla Sudburyssa vetävät sille vertoja.

Sen jälkeen on kuitenkin virrannut paljon vettä siltojen alitse ja sen tuloksena on Suurilla Järvillä ollut jo useita vuosia käynnissä uusi valtataistelu nimenomaan Seafarers' unionin ja sen kilpailijaksi perustetun Canadian Maritimes unionin välillä. Siinäkin taistelussa on annettu huutia merimiesten omien etujen huoltamiselle ja tuloksena on merimiesten järjestövoiman heikkeneminen ja työolosuhteiden huononeminen sekä suhteellisesti että absoluuttisesti.

Viimeisenä vaiheena tässä kurjassa kehityksessä on työväenvastaisuudestaan tunnetun tuomari T. G. Norrisin ehdotus, että Suurten Järvien merimiesunionit, niin Canadian Maritimes kuin Seafarers unionkin pantaisiin ainakin väliaikaisesti hallituksen valvontaan nimenomaan siinä mielessä, että viranomaiset ja heitä auttaneet unionibyrokraatit pääsisivät eroon eilisestä lempipojastaan, mr. Banksista, jolle haluttaisiin sanoa: "Mauri on työnsä tehnyt, Mauri saa nyt mennä".

Kaikki vakaumukselliset työväenpiirit, aina Vancouverin unioneuvostoa myöten ja mukaanlukien meidän lehtemme Vapaus, ovat periaatteellisista syistä vastustaneet ja vastustavat edelleenkin merimiesunioiden alistamista hallituksen kontrolliin. Tämä yksinkertaisesti siksi, että jos merimiesunionit alistetaan nyt jonkun syyn — pätevän tai epäpätevän, se on samantekevää — perusteella hallituksen kontrolliin, huomenna voidaan menetellä samalla tavalla jollakin muulla teollisuusalalla — ja se veisi ammattiyhdistysliikkeemme todella suureen vaaraan. Mitä tarvitaan on siis se, että Suurten Järvien merimiehet jätettäisiin lopultakin rauhaan niin, että he voisivat ratkaista omalla tavallaan ja omalla ajallaan järjestölliset ja muut ongelmansa.

TAISTELUN NYKYVAIHE

Yleisesti otaksutaan, että liittohallituksen toimesta on laadittu tuomari Norrisin esityksen mukainen ehdotus laiksi, jonka mukaan Suurten Järvien merimiesunionit tulisivat hallituksen 3-miehisen lautakunnan kontrolliin. On sanottu, että tämä lakiehdotus — jota CLC:n presidentti Claude Jodoin sivumennen sanoen kannattaa eräällä pikkuvarauksella — tulee luultavasti käsiteltäväksi heti kun parlamentti kokoontuu syyskuun 30 pnä.

Kun canadalaisen Upper Lakes Shipping yhtiön laiva, Howard L. Shaw joutui viime lauantaina pommiräjähdyksen kohteeksi Chicagon satamassa, missä se on ollut 75,000-miehisen Seafarers' unionin boikoton alaisena sen painostuksen takia minkä alaisena mr. Banks ja hänen unionsa on Canadassa viime aikoina ollut, niin Canadan valtalehdistön palstoilla nousi ikäänkuin yhteisen ohjeen perusteella vaatimus, että parlamentti on kutsuttava ylimääräiseen istuntoon, jotta Suurten Järvien merimiesunionit saataisiin heti hallituksen kontrollin alaisiksi.

Tässä vaiheessa pääministeri Lester Pearson antoi tiistaina tietää, että liittohallitus on esittänyt Washingtonille protestin mainitun laivan räjäyttämisyrityksestä, mutta samalla hän torjui vaatimuksen parlamentin ylimääräisen kokouksen kutsumiseksi, koska Canadan parlamentin päätöksellä ei ole mitään vaikutusta siihen, mitä Yhdysvalloissa tehdään canadalaisille laivoille tai tekemättä jätetään.

Mainita sopii myös, että Seafarers' unionin kansainvälinen presidentti Paul Hall on sanonut, ettei hänen unionillaan ole osaa eikä arpaa canadalaisen laivan pommiräjäytyksessä, josta hyötyvät, hänen lausuntonsa mukaan eniten laivan omistajat. Samalla mr. Hall arvosteli Claude Jodoinia selkärangattomuudesta sen vuoksi kun hän on ryhtynyt kannattamaan tuomari Norrisin ehdotusta merimiesunioiden saattamiseksi hallituksen kontrolliin Canadassa. Mr. Hall on sanonut, että hän tulee kaikin laillisin keinoin tukemaan unioninsa (mr. Banksin johtaman unionin oikeuksia Canadassa. Jo näitä rivejä kirjoitettaessa, keskiviikkona, on USAn työministeri Willard Wirtz Ottawassa keskustelemassa Canadan hallituksen edustajain kanssa Suurten Järvien merimiesunionien asioista.

MITÄ ON PINTAA SYVEMMALLÄ?

Julkisena salaisuutena on ollut jo pitkän aikaa se, että ei vain mr. Hall, vaan Yhdysvaltain uniojohto yleensä on yrittänyt salaisen painostuksen perusteella saada mr. Jodoinin luopumaan hallituksen kontrollisuunnitelman kannatuksesta. Mikään ihme ei olisi sekään, vaikka samanlaista painostusta olisi kohdistettu rajan takaa myös liittohallitukseen.

Paul Hallin julkaisema terävä lausunto antaa myös pontta huhuille, että George Meany, AFL-CIO:n presidentti, on luokitellut mr. Jodoinin "amerikkalaisvastaiseksi" mieheksi siksi, kun CLC on viimeaikoina antanut kannatuksensa Canadian Maritimes unionille Seafarers unionia vastaan.

Kaiken tämän taustana on kysymys Canadan ammattiyhdistysliikkeen itsehallintaoikeuksista. AFL—CIO:n johto pelkää, että jos Seafarers unioni ja "banksilaisuus" tulee Suurilla Järvillä lyödyksi, se voi antaa lisää pontta Canadan unionistisen liikkeen riveissä nousussuunnassa olevalle vaatimukselle, että Canadan unionisteilla täytyy olla täydellinen itsehallinta omissa unioissaan.

Huolimatta lainkaan siitä, miten taistelu Suurten Järvien merimiesunionien kontrollista nyt päättyy, melkoisella varmuudella voidaan kuitenkin ennustaa, että taistelu Canadan ammattiyhdistysliikkeen itsenäistymisen puolesta tulee lähivuosien aikana voimistumaan ja kasvamaan. Tämän kehityssuunnan yhteydessä voidaan nähdä monenlaisia muotoja ja tilanteita, mutta mikään ei voi sitä estää AFL-CIO on joutunut jo "teorisasa" myöntämään, että Canadan ammattiyhdistysliitot ja erikoisesti CLC "on itsenäinen ammattiyhdistyskeskus Canadassa, kuten AFL-CIO on itsenäinen ja vapaa Yhdysvalloissa . . .", kuten mr. Meany sanoi CLC:n perustavassa kokouksessa 1956.

Mutta käytäntö on aivan toista maata. Vielä kesäkuun 1 pnä 1962 CLC:n presidentti Jodoin joutui protestoimaan Yhdysvaltain uniopomoille sekaantumisesta Canadan ammattiyhdistysliikkeen sisäisiin asioihin. Mr. Jodoin kirjoitti silloin: "Minun täytyy vakavasti esittää tämä varoitus — että AFL—CIO:n kaikki yritykset sekaantua sääntömääräisiin asioihin, joissa CLC:lla on tähän asti ollut yksinoikeus, tulevat aiheuttamaan kansainväliseen työväenliikkeeseen vaikuttavia, todennäköisesti tuhoisia seuraamuksia."

Tämä kysymys ammattiyhdistysliikkeemme itsenäisyydestä muodostaa siis tärkeän tekijän Suurilla Järvillä nyt käynnissä olevassa taistelussa, jota seurataan suurella mielenkiinnolla kaikissa vastuuntuntoisissa työväenpiireissä Canadassa.

Etelä-Afrikka himoitsee itselleen Englannin alueita

Pretoria. — Etelä-Afrikan pääministeri Hendrik Verwoerd tarjoutui viime viikolla ottamaan hallittavakseen Englannin kolme Etelä-Afrikassa olevaa territoriota, Betshuanamaan, Basutomaan ja Swazimaan.

Verwoerd sanoi Etelä-Afrikan olevan valmis ottamaan nämä maat hallintaansa itsehallinnon omaavina "Bantustaneina".

Hän teki ehdotuksensa puolueensa Transvaalin osaston kokouksessa. Hän sanoi tarjouksensa syyksi sen, että hän haluaa osoittaa näiden alueiden asukkaille, mikä hänen maansa oikea politiikka on.

Näiden alueiden ja Etelä-Afrikan väliset suhteet ovat viime aikoina aiheuttaneet kitkaa Englannin ja Etelä-Afrikan välillä ennen muuta poliittisten pakolaisten takia.

Ulkoministeriön edustaja ilmoitti Lontoossa, että Englannin hallitus oli toistamiseen julistanut Betshuanamaan, Basutomaan ja Swazimaan riippumattomuutta Etelä-Afrikasta. Hän kieltäytyi sen enempää kommentoimasta Verwoerdin lausuntoa.

Rakennettu kestäväksi. 1,800 vuotta vanha Rooman silta Alcantarassa, Espanjassa on vieläkin käytössä.

Brittiläisen Guayanan vaikea tie itsenäisyyteen

Brittiläinen Guayana, Etelä-Amerikan pohjoisella rannikolla sijaitseva brittiläinen siirtomaa, kohotti itsenäisyysvaatimuksen esille useita vuosia aikaisemmin kuin monet muut siirtomaat Aasiassa ja Afrikassa. Vuonna 1953 saavutti Edistyksellinen kansanpuolue voiton vaaleissa ja siitä asti merkitsi puolueen johtajan, tohtori Gheddi Jaganin nimi vapaustaistelun symboolia brittiläisten siirtomaiden piirissä.

Mutta tri Jaganin puolueen rohkea vasemmistolaisuus on aiheuttanut myös vaikeuksia Brittiläisen Guayanan itsenäisyystaistelulle, sillä Lontoo ei ole halukas luovuttamaan valtaa tri Jaganin hallitukselle ja sen vuoksi se on tarttunut jokaiseen erimielisyyteen Brittiläisessä Guayanassa ja aivan silminnähtävästi tukenut ja lietsonut levottomuuksia siellä.

Niinpä tilanne Brittiläisessä Guayanassa on vakava ja monimutkainen eikä esimerkiksi suhde siellä puhjenneisiin "lakkoihin" ole lainkaan niin itsestään selvä ja suoraviivainen kuin olisi syytä olettaa. Lyhyt katsaus Brittiläisen Guayanan vaiheisiin 10 vuoden aikana osoittaa, mistä on kysymys kaukaisessa, mutta poliittisesti mielenkiintoisessa Etelä-Amerikan maassa.

ENSIMMÄINEN VOITTO JA HAJAANNUS

Keväällä 1953 järjestetyissä vaaleissa Brittiläisessä Guayanassa saavutti Edistyksellinen kansanpuolue ensimmäisen voittonsa. Lokakuussa samana vuonna Englannin konservatiivit kumosivat maan perustuslain ja hajoittivat vaalien perusteella muodostetun hallituksen. Neljän vuoden ajan maata hallitsi brittiläinen kuvernööri, kun taas valittu pääministeri tohtori Gheddi Jagan ja muut Edistyksellisen kansanpuolueen johtajat istuivat vankilassa.

Samaan aikaan kuitenkin eräs kansanpuolueen johtajista, L. F. S. Burnham erosi puolueesta ja perusti vuonna 1955 Kansallisen kansanpuolueen. Ensimmäisen kerran Brittiläisen Guayanan historiassa tämä puolue esitti rotuohjelman. se asetti neekeriväestön intialaisia vastaan — Brittiläisen Guayanan noin 600-tuhantinen väestö on puoleksi näitä molempia rotuja. Kansallisen kansanpuolueen politiikka sai Englannin järjestämään uudet vaalit elokuussa 1957 siinä toivossa, että uusi rotupuolue perisi voiton. Toive ei toteutunut. Edistyksellinen kansanpuolue voitti toisen kerran.

ITSENÄISYYSNEUVOTTELUT

Näiden vaalien jälkeen muodosti itsenäisyyskysymys tärkeimmän ongelman merkitsivāthän 1950-luvun loppuvuodet mahtavaa itsenäistymisvaihetta siirtomaa-alueilla. Maaliskuussa 1960 käytiinkin asiasta neuvotteluja Lontoossa ja niiden aikana molemmat Brittiläisen Guayanan puolueet yhdistyivät itsenäisyysvaatimuksissa. Englannin hallitus ei kuitenkaan suostunut itsenäisyyden myöntämiseen elokuussa 1961, kuten vaadittiin, mutta sen sijaan järjestettiin tuolloin jälleen uudet vaalit. Niissä Edistyksellinen kansanpuolue saavutti kolmannen kerran voiton.

Kahden viime vuoden ajan on Brittiläisellä Guayanalla ollut ns. sisäinen itsehallinto. Monet muut brittiläiset siirtomaat, kuten esim. Tanganjika ja Uganda, ovat saaneet täydelliset riippumattomuudet vuoden kuluttua sisäisen itsehallinnon myöntämisestä ja Kenialle se on tarkoitus antaa puolen vuoden määräajan kuluttua. Brittiläisen Guayanan kohdalla on tilanne jäätynyt sisäisen itsehallinnon asteelle.

Joulukuussa 1961 YK:n yleiskokouksen komitea esitti tri Jaganin pyynnöstä Englannille vaatimuksen neuvottelujen aloittamisesta itsenäisyyskysymyksestä ja tammikuussa 1962 ilmoittikin Englannin hallitus neuvottelujen aloittamisesta saman vuoden toukokuussa.

LEVOTTOMUUKSIA

Ilmoitusta seurasi välittömästi uusi juonittelujen kausi. Helmikuussa 1962 alkoi "lakko" Edistyksellisen kansanpuolueen hallituksen talousarvioesitystä vastaan ja "lakko" johti vakaviin levottomuuksiin maassa.

Kysymys ei ollut suinkaan mistään normaalista työläisten omien etujensa vuoksi julistamasta lakkoliikkeestä, sitä todistaa jo se, että muutamat työnantajat kieltäytyivät ottamasta työhön henkilöitä, jotka eivät olleet mukana lakossa. Monet yhtiöt luovuttivat myös maksuttomasti autonsa kuljettamaan väkeä hallituksenvastaisiin mielenosoituksiin jne.

Toinen levottomuuksien kausi alkoi tämän vuoden huhtikuussa ja aiheena oli tällä kerralla työsuhteita koskeva lakiesitys. Tässäkin oli siis kysymyksessä esiintyminen hallituksen toimenpidettä vastaan. Itse asiassa työsuhdelain tarkoituksena oli taata työläisille mahdollisuus vapaasti valita oma ammattiliittonsa sen sijaan, että heidän nykyisin on pakko kuulua työnantajien valvonnassa oleviin järjestöihin. Lakon ja sen yhteydessä järjestettyjen mielenosoitusten aikana USAn radio ja lehdet vaativat päättävien toimenpiteiden käyttämistä, jotta voitaisiin ehkäistä "toisen Kuuban" syntyminen. USAn ulkoministeri Dean Rusk puolestaan kehotti englantilaista virkaveljeään lordi Homea kumoamaan Brittiläisen Guayanan perustuslain, kuten kertoi Times-lehti 29. 6. 1963.

Kuten vuonna 1962, niin tämänkin vuoden "lakot" johtivat mellakoihin ja jokapäiväisiin yhteenottoihin. Parlamentti otti tauon ja lakiesitys jäi vahvistamatta. Tällä hetkellä vallitsevaa tilannetta voitaneen parhaiten luonnehtia horjuvaksi välirauhaksi.

Edistyksellinen kansanpuolueen hallituksella ei ole oikeutta muodostaa maalle asevoimia ja kaikki maassa olevat sotavoimat ovat englantilaisen kuvernöörin määräysvallassa, jolle siis jää vastuu tapahtumien kulusta.

"MINUN HALLITUKSENI EI MIELLYTÄ LONTOOTA . .

Brittiläisen Guayanan pääministeri, tohtori Gheddi Jagan, joka on johtanut kansanpuoluetta voittoon kolmissa vaaleissa ja josta on muodostunut tämän brittiläisen siirtomaan itsenäisyystaistelun symboli, korostaa, että maassa vallitsee vakava tilanne.

Haastattelussaan tunisialaiselle viikkolehdelle "Jeune Afriquelle" tri agan huomauttaa, että tilannetta monimutkaistaa maan molempien pääpuolueiden välinen erimielisyys maan vaalijärjestelmän suhteen. Hän kertoo, että lokakuussa 1962 Lontoossa pidetyssä neuvottelussa Burnhamin puolue vaati että maassa vallitseva vaalijärjestelmä oli korvattava suhteellisella vaalitavalla ja että ennen itsenäisyyden myöntämistä oli maassa toimeenpantava tämänmukaisesti uudet vaalit.

Pääministeri Jagan ilmoittaa Edistyksellisen kansanpuolueen suhtautuvan tähän ehdotukseen kielteisesti ja perustelee kantaansa seuraavasti: — Sellainen vaalitapa voisi aiheuttaa vakavia seurauksia maassa, jossa väestö, kuten meidän maassamme, muodostuu eri roduista ja jossa on vallalla eri uskontoja. Tämä voisi synnyttää separatistisia pyrkimyksiä ja vieläpä valmistaa maaperää sotilasdiktatuurille. Lontoo on käyttänyt näitä erimielisyyksiä hyväkseen, lykätäkseen itsenäisyyden myöntämistä.

Pääministeri Jagan esittää myös käsityksensä Yhdistyneiden Kansakuntien mahdollisuuksista tässä tilanteessa:

— Jos YK voi vaikuttaa Englannin hallitukseen ja taivuttaa sen määräämään itsenäisyyden myöntämisen ajankohdan perusteilla jotka määritellään YKn aikaisemmissa päätöslauselmissa, ja niiden vakuutusten mukaisesti, joita itse englantilaiset ovat antaneet, tulevat sisäiset ongelmamme vähitellen ratkaistua. Kenellekään ei ole salaisuus, että minun hallitukseni ei miellytä Lontoota.

Pääministeri Jagan on vakuuttanut, että itsenäinen Guayana voisi selviytyä ongelmistaan vaikka niitä onkin paljon. Hän sanoo: — itsenäisyys antaa meille juridiset välikappaleet, jotka ovat välttämättömiä järjestyksen ja turvallisuuden palauttamiseksi. Mutta ongelmamme ei ole vain kysymys oppositiosta eikä vain Lontoo sekoita meidän toimenpiteitämme. Tähän on vielä lisättävä Vapaiden ammattiyhdistysten kansainvälisen liiton, suurten öljy-yhtiöiden ja muiden taloudellisten voimien toiminta, joka kietoo maamme eräänlaiseen saartoon ainoana tarkoituksenaan kukistaa nyt voimassaoleva järjestys ja hallitus.

Pohjola tyytyväinen Moskovan sopimukseen

Tukholma. — Pohjoismaiden ulkoministerikokous päättyi viime perjantaina Tukholmassa. Kokouksesta annetussa tiedonannossa ministerit lausuvat ilonsa osittaisen ydinasekokeet kieltävän sopimuksen aikaansaamisesta. Lisäksi ministerit vahvistivat Pohjoismaiden jyrkästi tuomitsevan Etelä-Afrikan roturottelupolitiikan. Tyydytyksellä julkilausumassa todetaan YK:n yleiskokouksen päätös, jolla on tehty mahdolliseksi rauhanturvaamistoiminnan rahoitus vuoden loppuun.

Seuraava ulkoministerien kokous pidetään Kööpenhaminassa ensi keväänä.

Pohjoismaiden ulkoministerikokous antoi virallisen tiedonannon, jossa sanotaan mm:

Pohjoismaiden ulkoministerien 5—6. 9. 63 pitämään kokoukseen osallistuivat Tanskan ulkoministeri Per Haekkerup, Islannin ulkoministeri Gudmundr I. Gunmundsen, Norjan ulkoministeri Erling Wikborg, Ruotsin ulkoministeri Torsten Nilsson ja Suomen edustajana osastopäällikkö Max Jacobson.

Ministerit toivat julki syvän tyydytyksensä sen johdosta, että sopimus osittaisesta ydinasekokeiltosta on voitu saada aikaan ja että lähes kaikki valtiot ovat siihen liittyneet. He ilmaisivat toivonsa siitä, että sopimus voisi johtaa muitakin suurvaltojen välillä avoimena olevia kysymyksiä koskeviin järjestelyihin.

Ministerit käsittelivät eräitä Yhdistyneiden Kansakuntien 18. yleiskokouksen väliaikaiseen asialuetteloon merkittyjä kysymyksiä, mm. kysymystä YK:n rauhanturvaamistoiminnan rahoituksesta kuluvan vuoden aikana.

Ministerit vahvistivat Pohjoismaiden hallitusten jyrkästi tuomitsevan Etelä-Afrikan roturottelupolitiikan ja sen, että Etelä-Afrikan hallitus kieltäytyy ottamasta millään tavoin huomioon sitä voimakasta ja oikeutettua yleistä mielipidettä, joka on saanut ilmauksensa YKssa. He lausuivat tyydytyksensä Turvallisuusneuvoston äskettäin tekemän päätöksen johdosta jossa mm. kehotetaan jäsenvaltioita kieltämään aseiden ja sotatarvikkeiden vienti Etelä-Afrikkaan. Todettiin, että Pohjoismaat eivät ole sallineet eivätkä aio sallia tällaista vientiä Etelä-Afrikkaan.

Ministerit käsittelivät YK:n tulevaa kauppa- ja kehityskonferenssia. Oltiin yhtä mieltä siitä, että Pohjoismaitten tulisi yhteistoimin valmistaa osallistumista tähän konferenssiin ottaen huomioon sen suuren merkityksen.

Tanskan hallituksen kutsusta pidetään seuraava ulkoministerikokous keväällä 1964 Kööpenhaminassa.

Rotumellakka USAn lentotukikohdassa

Washington. — Yhdysvaltain maa- ja ilmajoukkojen virkailijat tutkivat Yhdysvaltain lentotukikohdassa Evreuxissa, Ranskassa äskettäin tapahtunutta välikohtausta, jossa yksi amerikkalainen valkoinen ilmajoukkojen sotilas sai surmansa neekereiden ja valkoisten välisessä yhteenotossa, ilmoitti puolustusministeriön edustaja Washingtonissa.

Edustaja sanoi yhteenottoa "parakkivälikohtaukseksi. Hän kertoi, että puolustusministeriö ei vielä ole kommentoinut välikohtausta, jossa kuusi maajoukkojen sotilasta ja viisi ilmavoimien miestä ottivat yhteen. Jälkimmäisistä neljä haavoittui ja yksi sai surmansa.

Saman aikaisesti asiasta perillä olevat lähteet ilmoittivat Washingtonnista, että tutkimukset koskevat lähinnä välikohtaukseen liittyvää rotukysymystä. Maajoukkojen sotilaat olivat neekereitä ja viisi ilmajoukkoihin kuuluvaa miestä valkoisia.

Tilatkaa Vapaus!

KODIN PIIRISTÄ

TOIMITTANUT EEVA

Kotijuomaa marjoista, hedelmistä

Selitetään, että viininvalmistus on helppo tapa tehdä terveellistä ja vitamiinirikasta juomaa raparpereista, marjoista ja hedelmisä. Toisaalta on kuultu väitettävän, että kotiviinit olisivat epäterveellisiä ja jopa myrkyllisiä. Tri Toivo Rautavaaralta Suomen maataloushallituksesta on tiedusteltu, mikä on säilönnän tutkijan mielipide kotiviinistä.

Hän selitti seuraavaa:

— Italialainen prof. Lodi teki kymmenkunta vuotta sitten vitamiinianalyyseja viinin raaka-aineista ja sittemmin niistä valmistetuista viineistä, jolloin ilmeni, että viinin käymisessä olivat kaikki tärkeimmät B-ryhmän vitamiinit sekä C-vitamiini hävinneet.

— Tämä ei olekaan ihme, sillä hiivasieni tarvitsee lisääntymistään ja elintoimintojaan varten nämä vitamiinit ja muut vitaaliaineet, jotka ovat ihmisenkin aineenvaihdunnalle ja terveydelle välttämättömiä.

Sen vuoksi mikään viini ei voi olla terveysjuomaa, vaan päinvastoin käymisen tuloksena on juoma, joka on ravintoarvoltaan mitätöntä ja pahentaa ravitsemuksemme vitaaliainevajausta.

— Mutta kotiviinien valmistuksessa on vielä toinen haitallinen piirre, nimittäin hiivan synnyttämät myrkylliset aineet. Kotiviinin valmistajille tarjotut viinahiivat ovat kaikki viinirypäleen hiivoja, jotka Suomen ilmastossa suomalaisista raaka-aineista aiheuttavat valmistuvaan kotiviiniin myrkyllisiä "sikuna-alkohooleja" ja muitakin hiivan epäterveellisiä jätetuotteita.

— Siksi olisi kodeissa opeteltava valmistamaan raparpereista, marjoista ja hedelmistä hyviä mehujuomia ja käyttämään niitä paitsi janoon myös seura- ja juhlajuomina. Nämä juomat sisältävät kaikki aidon luonnontuotteen terveelliset vitaaliaineet.

Onko teillä vanha keinutuoli jossakin säilössä käyttämättömänä? Peskää se jollakin hyvällä pesuaineella ja vedellä, antakaa kuivaa ja sen jälkeen sivelkää se uudella haluamanne värisellä maalilla. Kun vielä lisäksi teette siihen vaahtokumisisusteisen, muun kalustonne väriin sopivalla kankaalla päällystetyn ohuen tyynyn, niin saatte vanhasta keinutuolistanne kotiinne mieluisimman ja viihtyisimmän istuimen.

KARDEMUMMAN KUORISTA saa hyvän maun vehnäseen, jos kiehauttaa kuoret maidon kanssa ja siivilöi liemen ennen alustamista. Maidon kiehauttaminen takaa vehnäsen onnistumisen vaikka jauhot eivät olisikaan parhaita mahdollisia.

MATONKUTEITA NOPEASTI

Leikatessanne matonkuteita samankokoisista vaatekappaleista, esimerkiksi miesten paidoista, säästätte aikaa ja vaivaa jos asetatte ne päällekkäin pöydälle, kiinnitätte ne toisiinsa nuppineuloilla ja leikkaatte kaikki yhdellä kertaa.

KALAN SAPPIRAKKO menee joskus rikki kalaa perattaessa. Kitkerä maku kuitenkin häviää jos kalaa hankaa sitruunalla tai etikalla.

PÄIVÄN PAKINA

Vanhaa viiniä uusissa leileissä

Ison kirjan selitysen mukaan ei sovi mihinkään se, että pannaan vanhaa viininlatkua uusiin leileihin.

Mutta siitä huolimatta ne, jotka kunnostautuvat arkisin kanssaihmistensä riistämisessä ja ryöstämisessä, mutta ovat sunnuntaina uskovinaan sen Suuren kirjan opetuksiin, syyllistyvät aivan leipätyökseen edelläkerrotun neuvon rikkomiseen.

Meidän mielessämme on tällä kertaa erikoisesti Suuren rahan omistamat ja kontrolloimat lehdet. Yleisesti tiedetään, että ne näkevät kaikkialla suuren kansallisen vaaran uhkaavan maatamme, jos työläisille korotetaan palkkoja, jos tavallisille kansalaisillekin, kuten yhtiöiden johtokuntien jäsenille, vaaditaan säädyllistä eläkettä, jos sairauden hyväksi puuhataan sairasvakuutusta, jos automatisoinnista johtuvan työttömyyden lieventämiseksi vaaditaan työpäivän lyhentämiseksi jne.

Niin, työpäivän lyhentämisvaatimuskin on kuulema itse pahasta. Se on ulkomaisten punaisten, pahojen voimien villitystä, joka veisi koko maan vararikkoon, konkurssiin ja yleensä perikatoon.

Mutta ilmeisesti tämä ei ole mitään uutta. Työpäivän lyhentämistä vastustavat piirit vatkaavat tosiasiassa vanhoja juttuja, eli kaatavat sitä vanhaa viiniä uusiin leileihin.

Vai mitä arvellaan esim. seuraavasta, vapaasti suomennetusta vähän elähtäneestä (katsokaa päiväystä) tapahtumasta:

Huhtikuussa 1886 ilmestynyt The New York Times oli vakuuttunut siitä, että liike 8-tuntisen työpäivän puolesta oli "epä-amerikkalaista, ulkomaalaisten tuottamaa liikettä". Se ei kuitenkaan tuntunut tepsivän työläisiin, joiden työpäivän mitta oli 12, 14 tuntinen ja sitäkin pitempi. Liike (kahdeksantuntisen työpäivän puolesta) kasvoi kautta mantereen ja yksi niistä balladeista joita työläiset silloin lauloivat, oli seuraavanlainen:

Me haluamme tuntea auringonpaistetta; me haluamme saada kukkien tuoksua;
Me olemme varmoja Jumalan niin halunneen, ja kahdeksantuntinen päivä on tuleva.
Me kokoamme joukkoja telakoilta, tehtaista ja myllyistä,
kahdeksan tuntia työtä, kahdeksan tuntia lepoa ja kahdeksan tuntia mitä haluamme.

Me puolestamme sanomme "Amen" ja nostamme hattuamme Wm. Berezowskille, joka yllämainitun julkaisi Mine-Mill bulletiinissa.

Työväenliikkeen pään menoksi usein heitetyt syytökset "epä-amerikkalaisuudesta" — tai "Canadavastaisuudesta" eivät siis ole mitään uusia keksintöjä, vaan sitä vanhaa viiniä, jota työväenvastaiset, ahneet ja tunnottomat suurporhot ovat kaataneet aina tarpeen tullen uusittuihin leileihinsä, omistamiinsa ja kontrolloimiinsa tai jotain muruja kärkkyviin sanomalehtiin.

Sellaisia lehtiä, jotka katutyttöjen lailla myyvät rahaporhoille palstojaan, on luoja paratkoon tälläkin mantereella aivan liian paljon.

Ne esiintyvät "hyvän sään ja tyynen" aikana jopa työläisten ja farmarien ystävinä.

Mutta annas olla kun nousee myrsky — sanokaamme palkkaliike työläisten olosuhteiden parantamiseksi ja työpäivän lyhentämiseksi, tai liike maaseutuväestön elintason kohottamiseksi, silloin nämä ostetut ja maksetut päivälehdet näyttävät todellisen karvansa: silloin ne löytävät aina jonkun mukavan "syyn" miksi kansan elintasoa ei voida ainakaan "juuri nyt" parantaa, tai miksi vaatimukset ovat aivan kohtuuttomia tai peräti "ulkomaalaista" alkuperää.

Tai kun tulee esimerkiksi vaalit, kuten nyt Ontariossa ja British Columbiassa — silloin nämä hyvän sään aikana esiintyvät Suuren Rahan lehdet ovat poikkeuksetta vanhojen puolueiden eli Suuren Rahan ehdokkaiden innokkaita puolustajia vedoten siitä, että hyvä muka tulee kunhan potkitaan yhdet rakkarit pellolle ja valitaan toiset tilalle.

Vain työväenlehdet, työläisten ja farmarien itse rahoittamat ja siis itse kontrolloimat lehdet, kuten Vapauskin, ovat työtätekevien puolella niin hyvän kuin huononkin sään, niin tyvenen kuin myrskynkin aikana.

Ja sillä on suuri merkitys. Monet kymmenet uudistukset, kuten vuolaana virtaavat joetkin, ovat saaneet alkunsa pienistä pisaroista — niistä vaatimuksista, mitä aluksi on esitetty vain työväenlehtien palstoilla, mutta jotka ovat saaneet vähitellen yhä lisää kannatusta, kunnes yleinen mielipide on muodostunut niin voimakkaaksi, että tarvittavaa ja vaadittua uudistusta ei voitu enää lykätä.

Niin työväenliikkeen ja sen lehdistön aloitteesta, on saatu maahamme kovien ja pitkäaikaisten ponnistelujen jälkeen vanhuudeneläkkeet, työttömyysvakuutukset, kesälomat, lapsilisät, leskien avustukset ja monet muut sosiaaliset huollot. Työväenliikkeen ja työväenlehtien alulle paneman propagandan ansiosta saavat vanhukset nyt uuden pienen lisäyksen eläkkeisiinsä. Työväenliikkeen ja -lehtien alullepaneman propagandan avulla saadaan ennemmin tai myöhemmin muita parannuksia kehnoon eläkejärjestelmäämme; työväenliikkeen ja sen lehtien aloittaman propagandan ansiosta saadaan tulevaisuudessa sairausvakuutus; työväenliikkeen ja sen lehdistön alullepaneman rauhankampanjan ansiosta saatiin — ja senkin vuoksi syytettiin muutama vuosia sitten työväenlehtiä "ulkomaiden asiamiehiksi". — Moskovassa vastikään allekirjoitettu ydinasekokeiden osittainen kielto, kuten lopuksi saadaan — niin toivomme ja uskomme — sopimus täydellisestä ja yleisestä aseistariisunnastakin.

Työväenlehtiä tarvitaan nyt välttämättömämmin kuin koskaan ennen. Ne ovat kuin yhteiskunnallisen taikinan hiivana, jotka panevat alulle hyödyllisen käymisprosessin yhteiskuntaelämässä.

Tämän vuoksi — ja vain sen vuoksi työtätekevät perustavat, ylläpitävät ja kustantavat omia lehtiään. Juuri sen vuoksi, niin paljon vatsanväänteitä kuin se näyttääkin joissakin piireissä aiheuttavankin, myös lehtemme lukijat huolehtivat siitä, että nyt käynnissäolevan haastekampanjan alin tavoite, seitsemän tuhatta dollaria saavutetaan ja ylitetään. — Känsäkoura.

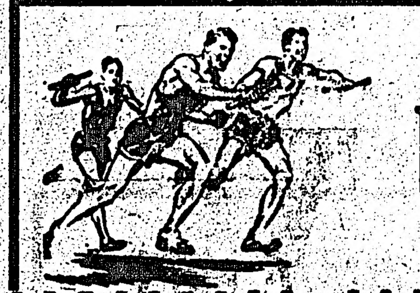

Urheilua

ESKOLA LÖI SCHMIDTIN PITUUSHYPYSSÄ

Tampere. — Puolalaiset maaottelumiehet olivat antamassa väriä Tampereella maanantaina järjestetyissä kansainvälisissä yleisurheilukilpailuissa, joissa muina vierainä nähtiin Connolly-pariskunta ja Ruotsin Gunnar Snygg. Puolalaiset voittivat useimmat lajit, jopa kolmoisvoitonkin.

Niinpä sadalla metrillä puolalaiset Jusowiak, Dudziak ja Jaskolski veivät kolmoisvoiton tuloksin 10.5, 10.7 ja 11.0 Aropellon hävitessä viimeksimainiulle sekunnin kymmeneksen. 400 metrillä puolalaiset vei vät myöskin kolmoisvoiton Gierajewskin juostessa matkan 48,0. Paras suomalainen, Erkki Kolkka, saavutti ajan 49,0.

TULOKSIA

Naisten kiekko: 1) Olga Connolly USA 47.24 2) Marjatta Mäkinen 44.88, 3) Arja Ahonen 38.33.

Moukari: 1) H. Connolly USA 65.23, 2) O. Cieply, Puola 63.62 3) K. Horppu 60.22.

1,500 m: 1) Sclarczyk Puola 3,47,-8, 2) G. Snygg Ruotsi 3.49,2 3) P. Juutilainen 3.49,2.

Seiväs: 1) Ron Morris USA 475, 2) R. Ankio 460, 3) A.Pehkoranta 440.

100 m: 1) J. Juskowiak 10,5, 2) D. Dudziak 10,7 3) Jaskolski 11.0. Kaikki puolalaisia.

Korkeus: 1) H. Hellen 203, 2) L. Nowak Puola 195 3) M. Viitala 195.

5,000 m: J. Mahias Puola 14.19,8, 2) Krzyszkowiak Puola 14.20,4 3) J. Kuha14.21.0.

400 m: 1) B. Gierajewski Puola 48,0, 2) H. Mariag Puola 48,5 3) Z. Kumiszeze Puola 48,5.

Pituus: 1) P. Eskola 776 2) J. Schmidt Puola 763 3) A. Asiala 739.

Keihäs: 1) J. Kinnunen 75.27 2) M. Paananen 73.10 3) P. Nevala 72.94.

Lehtinen perhosteli TULn ennätyksen

Baku. — TUL:n uintimaajoukkueen jäsenellä, Juhani Lehtisellä on ollut paljon hyvää onnea kilpailleissaan alkuviikolla Azerbaidzhanilaisen urheiluseuran Neftjanikjoukkuetta vastaan; hän voitti 100 metrin perhosuinnin tuloksella 1.04.4, mikä on uusi TULn ennätys. Juhani Lehtonen rikkoi jo toisen kerran TULn ennätyksen tällä matkalla. Ensimmäisen kerran hän teki sen muutamia päiviä sitten ottelussa kirgisialaisten uimareiden kanssa.

Kaksi päivää kilpailivat Suomen ja Azerbaidzhanin työväenurheiluseurojen uimarit. Myös Solveig Wohlstrom kunnostautui näissä kilpailuissa. Hän voitti 100 metrin perhosuinnin ja sijoittui toiseksi 100 metrin vapaauinnissa. Bakulaiset muistavat Solveigin TULn ja Neftajankin uimareiden ensitapaamisen ajoilta kaksi vuotta sitten.

400 metrin vapaauinnissa voittivat ensimmäisen ja toisen sijan suomalaiset naisuimarit Mervi Kopra ja Mirja Tuula Vuorio.

Joukkuekilvan voitti Neftajnik 8 pisteellä.

Valeri Brumel 215 ylioppilaskisoissa

Porto Alegre. — Ylioppilaiden maailmanmestaruuskilpailujen yleis urheilujen viimeinen kilpailupäivä oli sunnuntaina.

1,500 metrin juoksun voitti John Whetton, Englanti, 3.39,6 ja toiseksi tuli Mamoro Marimoto, Japani 3.49,6.

Korkeushypyssä isännöi Valeri Brumel, Neuvostoliitto, tuloksella 215. M. Bogliatto, Italia sai tulokseen 209.

Moukari: 1) Kondrashov, NL 65.78 ja 2) G. Zsivotsky Unkari 65.72.

Pituus: 1) Ter-Ovanesjan, NL, 792 2) W. Klein L-Saksa 770 ja 3) C. Diaz, Kuuba, 745.

Mäkilä 10,9

Helsinki. — Loimaalla sunnuntaina pidetyissä kansainvälisissä yleisurheilukilpailuissa, jota haittasi koko viikonlopun kestänyt sade, juoksi P. Mäkilä 100 metriä ajassa 10,9.

AJANVIETE-LUKEMISTA

SUOMEN

viikko- ja kuukausijulkaisuja saatavana kirjakaupastamme

"APU"
No. 29—30—31—32—33
Irtonumeron UUSI HINTA 40c
Postitse lähetettynä 45c

"Valitut palat"
Irtonumeron hinta 35c
Postitse 40c

Neuvostoliitto
No. 73—74—75—77—78—79—80
Kerran kuussa ilmestyvä kuvalehti
HINTA 25c — Postitse 35c

"SEURA"
No. 10—11—18—20—21—23—24
26—27—29—30—31—33—34—35
Koko perheen lehti
Irtonumeron HINTA 45c
Postitse lähetettynä 50c

"Kotiliesi"
Irtonumeron HINTA 45c
Postitse lähetettynä 50c

"EEVA"
Nykyaikaisen naisen lehti
Saatavana No. 2—7—8
Irtonumeron HINTA 60c
Postin kautta lähetettynä 65c

Eevan kauneus
Irtonumeron HINTA 55c
Postitse lähetettynä 60c
Saatavana No. 1—2—3—4—7—8

"Kuvaposti"
No. 18—19—22—23—28—29
30—31—32—34
Irtonumeron HINTA 45c
Postitse lähetettynä 50c

"Suomen Kuvalehti"
20—30—34
Irtonumeron HINTA 45c
Postitse lähetettynä 50c

Seuratkaa ilmoitustamme, sillä joka viikko saapuu uusia irtonumeroita yllämainituista viikkojulkaisuista. Lähettäkää irtonumerotilauksenne osoitteella:

Vapaus Publishing Company Limited
100 Elm St. West, Sudbury Ontario
P.O. Box 69

Dean Rusk Erhardia tapaamaan

Washington. — Yhdysvaltain ulkoministeri Dean Rusk saattaa vierailla Bonnissa 24.—28. lokakuuta, ilmoitti Yhdysvaltain ulkoministeriö.

Nelipäiväisen vierailunsa aikana Rusk aikoo johtaa Yhdysvaltain Itä- ja Länsi-Euroopassa olevien diplomaattisten edustustojen päälliköiden kokouksen, ulkoministeriön edustaja sanoi.

Hän käyttänee myös tilaisuutta hyväkseen tavatakseen Saksan johtomiehiä. Ennen sitä hän tapaa Neuvostoliiton ulkoministerin Andrei Gromykon ja Englannin ulkoministerin lordi Homen New Yorkissa.

Gromyko, jonka on määrä olla läsnä YK:n yleiskokouksen avajaisistunnossa 17. syyskuuta neuvottelee myös presidentti Kennedyn kanssa.

Nauru tarttuu

Dar-es-Salaam, Tanganjika. — Bukobon alueella—Victoria-järven länsirannalla raivonnutta "Endwara yokusheka"-nimistä naurutautia, johon tämän vuoden alusta lukien on sairastunut yli 1,000 ihmistä, pidetään erään lääketieteellisen julkaisun mukaan "joukkohysteriana".

Tutkimukset ovat osoittaneet, että sairauteen ei liity lämmönnousua, mutta että se aiheuttaa silmien laajentumisen ja työkyvyttömyyden useiden viikkojen ajaksi.

Taudin ilmoitettiin äskettäin päässeen leviämään alkuperäiseltä tautialueelta noin 160 km:n päässä pohjoiseen olevalle Mbararan alueelle Ugandaan.

Tautiin sairastuneet saattavat vuoroin nauraa ja itkeä useiden tuntien ajan ja tästä aiheutuneen hermojännityksen johdosta he saattavat toisinaan käyttäytyä väkivaltaisesti. Oireet jatkuvat noin 16 päivän ajan ja kohtaukset kestävät noin tunnin tai kauemmin.

Montrealin Alouettes-joukkueen peluri George Dixon otti seitsemän pisteen arvoisen maalin lujasta äskettäin rugby-ottelussa Montrealin joukkueen ja Ottawan Rough Riders-joukkueen välillä. Hän juoksi pallon kanssa kokonaisen 108 jaardia maaliviivan yli Montrealissa käydyssä ottelussa. Montreal voitti ottelun numeroin 37—15. Kuvassamme Dixon vasemmalla. —TNS kuva.

"OSITTAINENKIN SOPIMUS PAREMPI KUIN PAPERIVAROITUKSET"

Moskova. — On selvää, että jos kolme suurvaltaa, jotka eivät aikaisemmin päässeet sopimukseen ydinkokeiden kieltämisestä, pääsivät nyt ulos pitkien ja tuloksettomien neuvottelujen umpikujasta, niin se on selitettävissä yleisen mielipiteen tulokseksi, huomauttaa tunnettu neuvostoliittolainen kirjailija Ilja Ehrenburg, joka on vuosikausia edustanut maataan kansainvälisen rauhanliikkeen johdossa. Pravda antaa puoli sivua kirjailijalle, jonka ympärillä on kuluneen vuoden aikana ollut väittelyn käryä. Ehrenburg tarkastelee ydinasekokeet osittain kieltävää sopimusta ja toteaa sen hyväksi aluksi.

Ehrenburg toteaa, että USA:n ja Englannin johto on muuttanut asennettaan ydinkoekieltoasiaan ja kirjoittaa: 'Miksi Macmillan ajattelee toisin kuin Churchill? Miksi Kennedyn politiikka eroaa Trumanin politiikasta? Ovathan nämä ihmiset samasta puolueesta — Englannissa konservatiivisesta, Amerikassa demokraattisesta. Macmillan ei usko sosialismiin eikä presidentti Kennedy ole mitenkään viehättynyt neuvostosysteemiin. Mikä sitten on muuttunut? Aika. Kansojen tietoisuus on kasvanut."

Ehrenburg sanoo maailman rauhanneuvostoon kuuluvien kiinalaisten väitelleen muiden kanssa jo kuuden vuoden ajan. Hän sanoo kertoneensa kerran Joliot-Curielle kiinalaisten asenteesta, jolloin tiedemies oli sanonut: "He eivät ymmärrä, mitä atomiaseet ovat. Pekingissä työskentelee yksi minun oppilaistani, lahjakas fyysikko. Ehkä hän selittää heille . . .".

Ehrenburg sanoo Kiinan hallituksen suuttuneen siitä, että ydinkokeiden kieltäminen voi häiritä suurta Kiinaa saamasta omia ydinaseitaan — yhtä pommia tai kymmeniä. Kiinalaisten selitys: "Kuin ka me voisimme pyrkiä atomisotaan kun meillä ei ole ydinaseita?" sisältää naivin laskelman: he haluavat jäädä ydinkatastrofissa sivustaseuraajiksi, tuholta säästyneiksi "voittajiksi". "Mutta atomisota ei ole kuitenkaan lääke, joka kykenee tuhoamaan imperialismin ja nostamaan Kiinan kunnian kukkuloille" Ehrenburg huomauttaa.

Solmittu sopimus on vain hyvä alku, ensimmäinen askel. Kukaan ei ole sanonut, että se olisi viimeinen askel aseistariisunnassa. Yksi osittainenkin sopimus on parempi kuin varoitukset ja uhkavaatimukset kaksinekymmenine tai kolmine kymmenine kohtineen. Erotukseksi ohjuksista ja pommeista viime mainitut ovat todella vain kasa paperia, Ehrenburg huomauttaa viitaten tällä Kiinan lähes kolmeen sataan USA:lle antamaan "vakavaan varoitukseen" sekä Neuvostoliitolle osoittamiin parinkymmenen kohdan julkilausumiin ja kiinalaisten väitteeseen, että atomipommi on vain "paperitiikeri".

Valmiusjoukko-osasto Suomesta YKn käyttöön

Suomen viime viikolla YK:n edustuston va. asianhoitajan YKn pääsihteerille jättämän ilmoituksen mukaan on Suomen hallitus päättänyt muodostaa jalkaväkipataljoonaa vastaavan valmiusjoukko-osaston. Tämä osasto voidaan asettaa YK:n käyttöön rauhanturvaamistoimintaa varten siinä tapauksessa, että YK tulisi esittämään Suomen hallitukselle asianmukaisen pyynnön ja hallitus päättää tällaiseen pyyntöön suostua.

Joukko-osasto on tarkoitus koota vapaaehtoisuuden perusteella vakinaisessa palveluksessa olevista upseereista sekä reservin päällystöstä ja miehistöstä. Sen organisointisuunnitelman on uskottu pääesikunnan tehtäväksi. Kun suunnittelutyö on saatu päätökseen, esitetään joukko-osaston perustamiseen vaadittava määräraha eduskunnan hyväksyttäväksi.

YK:n rauhanturvaamistoimintaa silmällä pitäen perustettavasta valmiusjoukko-osastosta annettiin STT:lle keskiviikkoiltana seuraava tiedonanto:

Toimenpiteen tarkoituksena on ennen kaikkea ryhtyä valmiusjärjestelyihin, joita erittäin kiireellisiin erikoistehtäviin tarkoitetun joukko-osaston muodostaminen edellyttää. Suomi on osaltaan halunnut tarpeen vaatiessa antaa tehokkaasti tukea YKn rauhan ylläpitoon tähtäävälle toiminnalle. Suomi asetti, kuten tunnettua, jo vuonna 1956 vapaaehtoisista muodostetun erikoiskomppanian YK:n käyttöön Suezin alueella. Hallituksen päätettyä tuolloin suostua YK:n esittämään pyyntöön oli kaikki valmistelut kuitenkin tehtävä vasta tämän jälkeen, eikä komppania voinut ottaa tehtäväänsä vastaan niin hyvissä ajoin kuin olisi ollut suotavaa. YK:n pyyntö onkin tullut välittömästi jonkin [illegible] kriisitilanteen synnyttyä.

Ruotsi, Norja ja Tanska ovat ryhtyneet tässä mielessä valmiusjärjestelyihin. YK:n pääsihteeri U Thant lausui kesäkuun 13 päivänä pitämässään puheessa, että jos muut jäsenvaltiot seuraavat Pohjoismaiden esimerkkiä, on tällaista kehitystä pidettävä erittäin tervetulleena.

Joukko-osasto on tarkoitus koota vapaaehtoisuuden perusteella vakinaisessa palveluksessa olevista upseereista sekä reservin päällystöstä ja miehistöstä. Sen jäsenet, jotka luonnollisesti jäisivät normaalitehtäviinsä, saisivat lyhyen alkukoulutuksen ja sitoutuisivat määräajaksi olemaan valmiit astumaan palvelukseen siinä tapauksessa, että joukko-osasto päätetään kutsua koolle. Joukko-osaston organisaatiosuunnitelman tekeminen on annettu pääesikunnan tehtäväksi. Kun suunnittelutyö on saatu päätökseen, esitetään joukko-osaston perustamiseen vaadittava määräraha eduskunnan hyväksyttäväksi. Jos joukko-osasto tai jokin sen osa asetetaan YK:n käyttöön, korvaa YK tähänastisen käytännön mukaisesti kaikki kulut. Suez-komppaniasta aiheutuneista kuluista on

Joukko-osaston perustaminen ei merkitse, että jos YK:n asianomaiset elimet päättävät erityisistä rauhanturvaamisoperaatioista, joukkoja pyydettäisiin Suomelta, vaan YK päättää kussakin tapauksessa erikseen, mistä maista se pyytää joukkoja käyttöönsä. Samaten päättää Suomen hallitus aina itse ilman mitään ennakkositoumusta, milloin se katsoo puolueettomuuspolitiikkansa mukaiseksi suostua silloin esitettävään pyyntöön joukkojen YK:n käyttöön asettamisesta.

Tito lähtee Atlantin yli

Belgrad. — Jugoslavian presidentti Tito sanoi lehtimiehille Zagrebissa lauantaina, että hän mahdollisesti vierailisi YK:ssa New Yorkissa ja Yhdysvalloissa ensi kuussa.

Hänen oli määrä lähteä tämän kuun puolivälissä latinalaisen Amerikan matkalleen, jonka aikana hän käy Brasiliassa, Chilessä, Boliviassa ja Meksikossa.

TILATKAA VAPAUS!

AURINKOINEN BULGARIA JUHLII KANSALLISPÄIVÄÄNSÄ

Syyskuun 9 pnä juhli kansallispäiväänsä aurinkoinen Balkanin valtio, Bulgaria. On kulunut 19 vuotta siitä, kun Balkanin vuorilla vuosikausia taistelleet partisaanijoukot sekä neuvostoarmeijan yksiköt vapauttivat maan tosiasiallisesta saksalaismiehityksestä. Kulunut vajaan kahden vuosikymmenen kausi on merkinnyt siihen asti takapajuiselle ja yksinomaan maataloutensa varassa eläneelle maalle myrskyisän kehityksen kautta. Ei ole kiitollista selvitellä asioita numerosarjoilla, mutta Bulgarian kehitystä kuvattaessa luvut todella puhuvat paljon.

Tämän päivän Bulgaria tuottaa 20 päivässä yhtä paljon teollisuuden tuotteita kuin koko vuonna 1939. Sosialistisen maatalouden tuotanto on puolitoistakertainen sodanedelliseen kauteen verrattuna ja sellaisilla maatalouden aloilla kuin hedelmien ja vihannesten tuotannossa on Bulgaria kohonnut erääksi Euroopan ensimmäisistä valtioista. Kuten näkyy, on kehitys teollisuuden alalla ollut ratkaisevasti nopeampi kuin maataloudessa ja niinpä maan talouselämän rakenne onkin perinpohjaisesti muuttunut. Kun teollisuuden ja maatalouden suhde bruttokansantuotteessa oli vuonna 1939 25:75 maatalouden hyväksi, on suhde nyt kääntynyt päinvastaiseksi ja vuoden 1961 luvut ovat 70:30 teollisuuden hyväksi. Kevyen teollisuuden osuus teollisuuden kokonaistuotannosta oli vuonna 1939 lähes kolme neljäsosaa, mutta vuonna 1961 se oli alentunut puoleen.

Paljon puhuva on vielä eräs vertaileva lukusarja, joka osoittaa eräiden ratkaisevan tärkeiden tuotteiden vuosittaisen valmistusmäärän asukasta kohden vuonna 1939 ja 1962:

	1939	1962
sähköenergia	42 kwt	754 kwt
kivihiiltä	352 kg	2600 kg
terästä	0.9 kg	52.7 kg
sementtiä	36 kg	236 kg
puuvillakangasta	5.4 m	30 m
lihaa ja lihatuotteita	8.7 kg	28 kg
säilykkeitä	1.7 kg	45 kg
sokeria	5 kg	26 kg

Kuten nämä luvut osoittavat on hyppäys asukasta kohden ollut useilla aloilla huimaava. Tietysti tämä on merkinnyt väestölle huomattavaa työponnistusta ja kun on ollut kysymys varojen kokoamisesta suurten tuotantolaitosten rakentamiseen, myös monia kieltäymyksiä. Mutta samalla on kuitenkin väestön elintaso jatkuvasti parantunut.

Tästäkin kertokoon eräs luku: reaalipalkat ovat 10-vuotiskaudella 1952—62 kohonneet yli kaksinkertaisiksi. 40 prosenttia asunnoista on uusia. Eräänä merkittävimmistä saavutuksistaan Bulgarian kansa pitää sosiaalisen lainsäädännön luomista, joka antaa väestölle niin vanhuus- kuin sairausturvankin.

Viime vuosien aikana on Bulgarian Mustan mereen rannikko avautunut turisteille kautta maailman. Tälle ihastuttavalle hiekkarannalle ja sitä reunustavalle Balkanin vuoriston rinteelle on rakennettu kokonainen hotellien ja lomakotien vyöhyke, joka tarjoaa kymmenille tuhansille lomanviettäjille iloisia ja virkistäviä lomaviikkoja kuuman auringon ja suolaisen meren tuntumassa. Mutta tämä aurinkorannikko on vain pieni osa Bulgarian kansan valtavasta rakennustyöstä viime vuosien aikana, työstä, jonka rohkeat suunnitelmat ulottuvat lähes vuosikymmenen päähän.

Englantilainen Hongkongissa tuntee olonsa "erittäin varmaksi"

Moskova. — Pahanlaatuiseksi kasvannaiseksi Kiinan ruumiissa nimittää Izvestijan sunnuntailiite "Nedelja" Hongkongista ja Macaota ja ihmettelee miksi Kiinan johtajat, jotka pitävät tulikivenkatkuisia puheita siirtomaaorjuuttajia vastaan, eivät pane tikkua ristiin hävittääkseen omalta maaperältään kolonialismia. Kiinalaiset johtajat, jotka ovat tikahtua omien puheittensa demagogiaan eivätkä halua nähdä maailmaa todellisessa valossa, eivät halua havaita myöskään näiden loiskaupunkien lemua, kirjoittaa liitteen Hongkongiin lähettämä erikoisreportteri. Tämä on toinen kerta, jolloin neuvostolehdistössä kirjoitetaan Kiinan alueella olevista Englannin ja Portugalin siirtomaista.

Kiina, joka on viime vuosina esittänyt päivittäin voimakkaita kehotuksia imperialismia vastaan ja kehottaa panemaan "kovan kovaa vastaan", ei tee mitään omalla alueellaan olevien siirtomaiden vapauttamiseksi.

"Nedeljan" erikoiskirjeenvaihtaja sanoo kysyneensä eräältä Hongkongissa toimivalta englantilaiselta liikemieheltä, eikö tämä tunne toimintansa olevan uhattuna Kiinan hallituksen toistaessa siirtomaavastaista asennettaan, mihin liikemies vastasi kieltävästi. "Me tunnemme olomme täällä erittäin varmaksi", hän vastasi.

Ensimmäisen kerran Neuvostoliitto esitti pääministeri Hrushtshevin viime keväisessä radio- ja televisiopuheessa epäsuorasti moitteen Kiinalle siitä, että se sietää näitä sosialistisia ja kansallisia maita vastaan suuntautuvan vakoilu- ja tuhotyön keskuspaikkoja omalla alueellaan.

Pääministeri korosti kuitenkin, että Kiina tietystikin tietää itse parhaiten, milloin se katsoo mittansa olevan täynnä "Nedeljan" kirjoituksessa huomautetaan, että Kiinan mantereelta on oman väestön vahingoksi pidetty Hongkongia muonassa kaikkein suurimpinakin katovuosina.

— Ennen muinoin on Ranskassa suudelman arvo ollut vallan toinen kuin nykyisin, sillä jos silloin ennen vihkimistä "leskeksi" jäänyt morsian voi todistaa, että hän on saanut sulhaseltaan vaikkapa yhden ainoan suudelman, oli hän oikeutettu saamaan puolet tämän jälkeen jääneestä omaisuudesta.

Merivedestä makeaa pakastuslaitteella

Teollisuuden jatkuvasti laajetessa ja asukasluvun kohotessa kasvaa makean eli suolattoman veden tarve lakkaamatta. Jo nyt uhkaa monia teollisuuskeskuksia ja suurkaupunkeja suoranainen vesipula, vaikkapa nämä sijaitsevat meren rannalla.

Tilanteen pelastamiseksi monien maiden tiedemiehet suorittavat tutkimuksia ja tekevät käytännön kokeita löytääkseen mahdollisimman taloudellisen menetelmän suolan erottamiseksi merivedestä. USA:ssa on jo muutama koetehdas tätä varten toiminnassa.

Jugoslavialaiset puolestaan ovat kehittäneet pakastuslaitteen, joka puhdistaa merivettä yhden kuutiometrin tuntivauhdilla. Se soveltuu mm. valtamerilaivoihin, joiden makean veden tarpeen se pystyy tyydyttämään. Nyt ovat jugoslavit hahmotelleet samantyyppisen, mutta tehokkaamman pakasteaseman, jonka puhdistuskyky tulee olemaan 5 kuutiometriä suolatonta vettä tunnissa. Jotta jäädytyslaitteisiin muodostuva kristallijää ei takertuisi putkistoon, on kojeessa sekoittaja, joka hakkaa jään lumeksi. Lumi kerääntyy lapiomaiseen laitteeseen, mikä siirtää sen linkoon, josta jatkuvasti valuu raikasta makeaa vettä. Se sisältää mineraalisuoloja vain 0.05—0.12 milligrammaa.

Makeavesiaseman taloudellisuutta lisää se, että sekoittajan muodostamaa lunta voidaan käyttää uuden merivesierän jäähdyttämiseen, mikä säästää melkoisesti energiaa.

KENNEDYN "SYDÄN" JA USAn "MORAALI"

Intian pääministeri Nehru on lähettänyt presidentti Kennedylle kirjeen, missä hän on kehottanut USAta peruuttamaan Bokaron terästehdasta koskevan tarjouksensa USA:n kongressin otettua kielteisen kannan luoton myöntämiseen rakennussuunnitelman rahoittamiseksi. Presidentti Kennedy on kiittänyt Nehrua vastauskirjeessään ja ilmaissut ymmärtävänsä Intian hallituksen kannan USAn kongressin hylättyä Bokaron avustamisen dollariluotolla.

Tämän korkeimman tason keskustelun jälkeen ei ole muuta mahdollisuutta kuin Intian hallituksen alkuperäinen kanta, jonka mukaan Bokaron miljoonatonninen terästehdas rakennetaan Intian valtion laskuun ja omistukseen ja rahoituskysymys järjestetään muita teitä.

Bokaron terästehtaan rakentaminen olisi ollut suurin yritys, mikä amerikkalaisen avun turvin on koskaan rakennettu USAn ulkopuolella. Kongressin edustajainhuoneen äänestäessä äsken ulkomaan avun jyrkän supistamisen puolesta, merkitsee tämä sitä, että mm. Bokaron terästehdasta varten ei riitä dollareita. Presidentti Kennedy ilmoitti aikaisemmin tänä vuonna, että hän tuki koko sydämestään Bokaron terästehtaan rakentamista ja että USAn moraalinen velvoitus on tukea suunnitelman toteuttamista.

USAn koongressi olisi ollut valmis myöntämään Bokaron terästehdasta varten luoton mutta sillä ehdolla, että yritys olisi jäänyt yksityisen sektorin haltuun. Tähän Intian hallitus ei suostunut. Ja tämän seurauksena Kennedyn "sydän" ja USAn "moraali" ovat kärsineet tappion.

MARIZA-VOSTOK

Toisen maailmansodan jälkeen löysivät bulgarialaiset geologit Traakian alangolla maan keskiosissa, suuren ruskohiiliesiintymän, jossa alustavien laskelmien mukaan pitäisi olla noin 3.5 miljardia tonnia kivihiiltä. Esiintymän tuntumaan ryhdyttiin rakentamaan Mariza—Vostok-nimistä teollisuusaluetta.

Alueen keskeisen osan muodostavat kivihiililouhokset, joista ensimmäinen — Trojanovo-I on jo käytössä. Sen vuosikapasiteetti on noin 11 miljoonaa tonnia kivihiiltä eli melkein yhtä paljon kuin koko maan kivihiilituotanto vuonna 1958. Toisen valmisteilla olevan avolouhoksen Trojanov-II:n vuosikapasiteetti tulee olemaan noin 15 miljoonaa tonnia kivihiiltä.

Avolouhoksista toimitetaan kivihiili brikettitehtaalle, höyryvoimalaitokseen ja typpilannoitetehtaalle. Brikettitehtaalla muokataan vähäkalorinen kivihiili polttoaineeksi. Tehtaan nykyinen kapasiteetti on 800,000 tonnia brikettejä vuodessa, mutta se kohoaa 1,800,000 tonniin. Viime kesäkuussa toimintansa aloittanut typpilannoitetehdas valmistaa kivihiiliraaka-aineesta 440,000 tonnia väkilannoitteita vuodessa. Höyryvoimalaitos Mariza—Vostok on sekä Bulgarian että koko Balkanin niemimaan suurin. Sen kokonaisteho on 500,000 kilowattia. Yhdessä kuukaudessa se tuottaa yhtä paljon sähkövoimaa kuin koko maan voimalaitokset vuonna 1944.

Myöhemmin rakennetaan samalle alueelle vielä kuusi avolouhosta, joiden yhteiskapasiteetti tulee vuoteen 1980 mennessä olemaan noin 53 miljoonaa tonnia kivihiiltä. Louhoksissa tullaan käyttämään tehokkaita nykyaikaisia koneita, jotta kivihiilen tuotantokustannukset saataisiin mahdollisimman alhaisiksi. Lisäksi rakennetaan viisi uutta voimalaitosta, joiden yhteinen teho tulee olemaan 3.5 miljoonaa kilowattia, mikä on noin kolme kertaa enemmän kuin koko Bulgarian nykyinen sähköntuotanto. Teollisuusalueesta muodostuu eräs maan suurimpia teollisuuskeskuksia, jonka asukasluku tulee olemaan noin 100,-000. — BTA.

Kansainvälinen SS-kokous Hamelniin

Länsi-Saksassa toimiva entisten SS-miesten järjestö Haig valmistelee syyskuun 20—21. päiväksi Hamelnin kaupunkiin Länsi-Saksaan suurta entisten SS-miesten tapaamista. Tilaisuuteen on jo useita kuukausia sitten kutsuttu saksalaisten SS-miesten ohella osanottajia muista Euroopan maista ja eräiden tietojen mukaan myös suomalaisia SS-miehiä olisi aikeissa osallistua tilaisuuksiin.

Entiset vastarintaliikkeen osanottajat ja Hitlerin joukkojen miehittämien maiden natsien uhrien järjestöt ovat useampaan kertaan varoittaneet vaarasta, minkä natsien ideologian leviäminen aiheuttaa maailmanrauhalle ja Euroopan kansojen turvallisuudelle. Vastarintaliikkeen osanottajien kansainvälinen järjestö on myös syyskuun suurtilaisuuden valmistelujen yhteydessä vedonnut kaikkiin eurooppalaisiin ja vaatii SS-miesten tilaisuuden kieltämistä.

Entisten SS-miesten paikallisia yhdistyksiä oli Saksan liittotasavallassa jo vuonna 1951 peräti 380 ja myöhemmin niiden yhteinen organisaatio on voimistunut. Tämänkertaisen kansainvälisen tapaamisen tarkoituksena on edelleenkin laajentaa järjestön toimintaa muihin maihin. Vuodesta 1956 alkaen on järjestetty 40 laajaa SS-miesten tilaisuutta, joista viime vuonna 15. Osa näistäkin tilaisuuksista on ollut kansainvälisiä.

Kaksi vuotta sitten oli maailmassa eräiden laskelmien mukaan 130 uusnatsilaista järjestöä, jotka saivat rahavaransa yhteisestä rahastosta. Sen kartuttamiseen puolestaan ottavat huomattavalla tavalla osaa myös puolueettomien maiden kuten Ruotsin ja Sveitsin natsit. Useimpien näiden järjestöjen pääpaikkaa sijaitsee Länsi-Saksassa, Itävallassa, Italiassa, Espanjassa ja Portugalissa. Natsi- ja fasistijärjestöillä on vuosittain kaksi tai kolme kansainvälistä kokousta.

Lyhyt elämä. Suurin osa tulikärpäsistä elää vain muutaman päivän ja toiset niistä eivät syö mitään koko elinaikanaan.

Vetisin valtio Yhdysvalloissa on Alabama, sillä siellä sataa vuosittain noin 68 tuumaa.

Cap Haitien oli ennen Haitin pääkaupunki, mutta se paloi maan tasalle vuonna 1802 itsenäisyystaisteluiden yhteydessä.

KAIKENLAISIA VAKUUTUKSIA
Suojatkaa kesäpaikkanne, veneenne ja moottorinne tarpeellisella vakuutuksella. Lähempiä tietoja haluttaessa — Soittakaa tai kirjoittakaa
O. K. JOHNSON & ASSOCIATES LIMITED
597 Bay Street, Toronto, Ont. Toimisto puh. EM 6-8586
O. NUMMINEN HELEN HIRVONEN
kotiin HI 4-3356 kotiin WA 3-4378

LUOKITELLUT ILMOITUKSET

FARMI MYYTÄVÄNÄ

FARMI MYYTÄVÄNÄ HYVÄLLÄ paikalla Penagen tien varrella, viiden huoneen talo ja sähkö. Lähellä koulua. Tie auki ympäri vuoden. Kysykää: Geo. Ahonen, puhelin 866-2301 tai 277-6th Ave., Lively, Ont. Puhelin 692-3829.
(10—12—14)

MOORE'S Esso Service
Huolellinen autopalveluasema
Atlas autorenkaita, akkuja ja varusteita — Expertti autopesua
PUHELIN 674-6986
Lorne ja Walnut kat. kulm.
Sudbury

Putkitus- ja lämmitys-
EXPERTIT
• ÖLJYPOLTTIMOITA •
Kustannusarviot vapaasti!
Morrison Plumbing & Heating (Sudbury) Ltd.
PUHELIN 674-0797
164 Elgin St. S., Sudbury

SUDBURY JA YMPÄRISTÖ

MUISTILISTA

CSJn Sudburyn osasto järjestää syysjuhlan Työn Puistossa ensi sunnuntaina syyskuun 15 pnä kello 1.30 ip. Huonon sään sattuessa juhla pidetään kello 7.30 Finnish haalilla.

CSJ:n Sudburyn osaston kokous pidetään Finnish haalilla maanantaina. syyskuun 16 päivänä, kello 7.30 illalla.

Sanomalehtikerhon kokous pidetään Finnish haalilla syyskuun 23 päivänä kello 7.30 ip. Kaikkia asiasta kiinnostuneita pyydetään saapumaan.

Naistenkerhon kokous pidetään Finnish haalilla ensi tiistaina syyskuun 17 päivänä kello 7.30.

Elokuva "Koskenlaskijan morsian" näytetään Finnish haalilla syyskuun 18 pnä. Sisäänpääsy 75c.

Talvi tekee tuloaan

Kääntäkää lämmityssäätäjää ylemmäksi, alkakaa puhdistella tupla-ikkunoita ja valmistautukaa muutenkin, sillä talvi on tulossa.

Viime torstaina tiedoitettiin, että Chapleaussa nähtiin syksyn ensimmäinen lumi. Sitä ei ollut paljoa, mutta tarpeeksi havaittavaksi.

Chapleau sijaitsee noin 150 mailia suoraan pohjoiseen Sudbudysta.

"Koskenlaskijan morsian" saapuu Finnish-haalille

Suomalainen elokuva "Koskenlaskijan morsian" esitetään Finnish-haalilla ensi viikon keskiviikkona, syyskuun 18 päivänä, kello 7.30 illalla.

Tämä kuva on kuuluisa suomalainen filmi, joka kuvaa minkälaista se oli ennen aikaan kun tukkeja uitettiin. Siinä käy myös selville, kuinka tukkipoika kuljeskellessaan valloittaa neitosien sydämiä. Koko tämä elokuva on täynnä mielenkiintoisia tempauksia, joidenka parissa katsomo tulee tuntemaan itsensä hyvin viihtyisäksi.

Siis mennään kaikin joukolla katsomaan tätä mainiota "vanhanmaan" filmiä ja muistelemaan kuinka ehkä itsekin kerran tukilla pyörähdeltiin. Sisäänpääsy on ainoastaan 75 senttiä.

KVP:n työläiset äänestivät lakon puolesta

Espanola. — Lähes 400 KVPn metsä- ja sahatyöläistä äänesti lakon puolesta noin 91-prosenttisesti. Työläisiä edustaa Lumber and Sawmill Workers Union Sudburyn osasto 2537. Työläiset äänestivät lakkoutumisen puolesta siinä tapauksessa jos ei päästä sopimukseen uuden työehtosopimuksen määrittelyistä yhtiön ja työläisten välillä.

Viime kuussa pidetyissä sovittelulautakunnan kokouksissa ei päästy sopimukseen. Siksi lakkoäänestys suoritettiin tällä viikolla. Union Sudburyn osaston presidentti Damien Labelle sanoi viime torstaina, että lakolle ei ole määrätty alkamispäivää. Mr. Labelle sanoi, että he odottavat sovittelulautakunnalta raporttia joka mahdollisesti saapuu lähitulevaisuudessa.

Ko. työläiset ovat Ramsey, Cartier, West Branch ja Makwa alueilla. West Branch sijaitsee koilliseen Webbwoodista ja Makwa sijaitsee Gogaman lähellä.

Unio haluaa saada lyhennettyä työläisten 44 tunnin työviikon 40 tuntiin ilman palkkojen alennuksia. Unio haluaa myöskin palkanylennyksiä, muutoksia jotakin korotuksia eri luokitteluissa. Edellinen sopimus yhtiön ja työläisten välillä meni umpeen viime vuoden elokuussa.

Toronton vieraita

Allan Illbury ja hänen äitinsä Impi Illbury, Torontosta, jotka ovat olleet parisen viikkoa Parry Soundin seutuvilla kesälomaansa viettämässä, pistäytyivät perjantaina Sudburyssa, Toronton ja yleensä [illegible] veisiä kertomassa. Samalla he vierailivat myös Vapaudessa.

HYVÄ KIUAS-SAUNA TYÖN PUISTOSSA
Suihkut ja uimaranta
Auki keskiv., lauant. ja sunnunt.
1742 PARIS ST. SUDBURY

FRANK R. BLOCK, R.O.
OPTOMETRISTI
Puh. konttori 674-4014
kotiin 673-6705
65 ELM STREET EAST
SUDBURY, ONT.
VASTAANOTTO ESPANOLASSA
Keskiv. iltap. ja torst. aamup.

K AUNIITA
K UKKIA
K UKKAKIMPPUJA
K UKKALAITTEITA
Poiketkaa hakemassa kukkakalenterinne
LOUGHEED
FLOWER SERVICE
Puhelin 673-9595
79 Durham St. S. Larch kat. kulm.
60 Eyre St., Sprucen kulmassa
SUDBURY

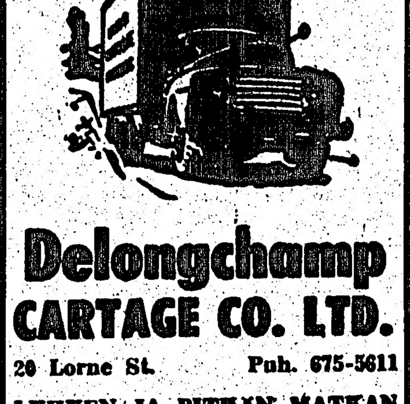

Delongchamp CARTAGE CO. LTD.
20 Lorne St. Puh. 675-5611
LYHYEN JA PITKÄN MATKAN RAHTIAJOA . . . TALOUSTARPEITA PAKATAAN — MUUTETAAN — SÄILYTETÄÄN — LÄHETETÄÄN
NYKYAIKAINEN VARASTOHUONE

Suurkiitos kannatuksesta

Kiitos kaikille niille henkilöille, jotka olivat viime torstaina kannattamassa Vapauden henkilökunnan bingoa Finnish-haalilla. Haluamme lausua myöskin oikein lämpimät kiitokset niille henkilöille, jotka muistivat bingotilaisuutta lahjoittamalla voittoja.

Kaikki tästä tilaisuudesta saadut varat menevät Vapauden ja Liekin haasteryntäysrahastoon. Tulot olivat yhteentä $128.38, tiedoittavat Vapauden henkilökunnan puhemiehet.

Seuraava bingo on vuotuinen "harvestibingo" joka pidetään torstaina, syysk. 26 päivänä Finnish-haalilla.

Huolimattomuus oli syynä Hanmerin suurtapaturmaan

Kuolemansyyntutkijalautakunta totesi torstaina jossakin määrin huolimattomuutta bensiinisäiliövaunun ajurin taholta (Shell Oil Co. of Canada) 14-vuotiaan Linda Duiuayn kuoleman kohdalta. Linda oli yksi niistä kahdeksasta henkilöstä, jotka saivat surmansa viime elokuun 2 p. tapahtuneessa bensiini- ja huoltoaseman räjähdyksessä Hanmerissa, joka sijaitsee noin 15 mailia Sudburysta pohjoiseen.

Yhdeksänkymmenen minuutin neuvottelun jälkeen juuri tätä tarkoitusta varten valittu valamiehistö *kiitti kuitenkin säiliövaunun ajuria* 27-vuotiasta Edward Thorpea siitä, että hän oli rohkeasti ajanut liekeissä olleen säiliövaunun pois paikalta.

Valamiehistö sanoi Shell Oil-yhtiön säiliövaunun ajajan syyllistyneen lievässä mitassa siihen, että hän ei ollut noudattanut tarkasti yhtiön ajureille antamaan käsikirjan ohjesääntöä. "Tämä ei ole persoonallinen syytös mutta hänen olisi pitänyt olla säiliövaunun luona, sillä aina kun siitä tyhjennettiin bensiiniä huolto-aseman varastosäiliöihin", sanotaan valamiehistön raportissa.

"Me havaitsemme lisää huolimattomuutta siinä, että Shell Oil-yhtiö ei ole antanut tarpeeksi hyvää koulutusta sen herkästi syttyvien tuotteiden kuljettajille", jatkoi valamiehistö.

Valamiehistön lausunnossa sanotaan edelleen: "Meidän käsityksemme on myös se, että varastosäiliöt, ravintolan ja huoltoaseman luona eivät ehkä täyttäneet hallituksen sääntömääräisiä vaatimuksia sikäli, että täyttöputki ja säiliöt olivat liian lähellä näitä rakennuksia."

Kaiken lisäksi oli rakennus sellainen, että sen kellarin ikkunat olivat alapuolella maan pinnan josta bensiini pääsi virtaamaan kellariin, missä se räjähti. Tämän lisäksi voidaan sanoa, että säiliövaunun ajuri teki kiitettävän teon kun hän vaaransi oman elämänsä ja ajoi liekeissä olleen säiliövaunun turvallisen matkan päähän suojatakseen tilanteen enemmiltä menetyksiltä.

Valamiehistö ehdotti, että hallituksen tarkastettuja sääntöjä tultaisiin kaikkialla noudattamaan bensiiniasemien rakentamisessa ja käytössä.

Tito odottaa tapaavansa Kennedyn

Zagreb. — Jugoslavian presidentti Tito on ilmoittanut jotta hän odottaa tapaavansa Yhdysvaltain presidentti Kennedyn jonain aikana lokakuun puolivälissä.

Vieraillessaan täällä kansainvälisillä messuilla Tito suostui lehtimiesten haastateltavaksi näiden kysyessä mitkä ovat hänen lähitulevaisuuden suunnitelmansa.

"Odotan olevani Washingtonissa tavatakseni presidentti Kennedyn jonain aikana lokakuun 15 ja 20 päivien välisenä aikana sen jälkeen kun olen päättänyt vierailuni Meksikoon", vastasi Jugoslavian presidentti.

Viimeinen varoitus syysjuhlaan aikoville

Huomenna, sunnuntaina pidetään se syysjuhla Työn Puistossa, kello 1.30 päivällä tai Finnish haalilla illalla. Toivokaamme kaikin, että on kaunis ilma jotta voimme viettää tätä juhlaa Työn Puistossa; kaunlin Trout järven rannalla. Siellä voisimme samalla vaikka pistäytyä saunassa ja vähän uimassakin, että virkistyisi.

Mutta jos sattuu niin, että on oikein kylmä ilma, sateinen tai muuten huono keli niin mennään sitten illalla 7.30 Finnish haalille.

Ohjelma tulee kuulemani mukaan olemaan hyvä tässä tilaisuudessa ja tulemme näkemään uusia esityksiä ja uusia esittäjiä. En henkilökohtaisesti voisi uskoa, että kukaan haluaa jäädä pois tästä juhlasta, sillä onhan se tavallaan kuin syysohjelman avajaistilaisuus.

No tavataan syysjuhlassa huomenna ja jutellaan mukavia aina siinä ohjelmaesityksien välissä.

— MJM.

Kauppakamari kaupustelee yhä diktaattoriansa

Nykyinen kaupunginhallinnon koneisto on liian kankea käsittelemään niitä monimutkaisia asioita, jotka tulevat nykyään sen ratkaistaviksi nopeasti ja tehokkaasti.

Tämä oli tuloksena kauppakamarin tutkimuksesta, kuinka voitaisiin järjestää uusi hallintomuoto kaupunginjohtajan johdolla. Tämän tutkimuksen suoritti aikaisemmin Sudburyn alueen kauppakamari. Raportti tästä tutkimuksesta esitettiin jälleen kauppakamarin johtokunnan kokouksessa.

Raportissa sanotaan: "Kaupunginjohtaja-hallitusmuodon alaisuudessa olisi valtuustolla päätösvalta ohjelman laatimisessa, menomäärärahojen hyväksymisessä, verotuksen määrittelyssä sekä kaupunginjohtajan toimeen ottamisessa tai siitä erottamisessa."

Sen jälkeen kun kaupunginneuvosto on hyväksynyt kaupunginjohtajan, on hänen työnään huolehtia sivulakien ja kunnallissäädöksien, sekä kaupungin työläisten ohjauksesta.

Kaupunginneuvosto tulisi olemaan vastuussa asukkaille ja kaupunginjohtaja tulisi olemaan vastuussa neuvostolle.

Yksinkertaistuttamalla hallintoa ja ottamalla puoluepolitikoimisen tilalle hallinnollisen perehtyneisyyden, kaupunginjohtajahallintomuoto on tuottanut yleensä tehokkuuden ja demokratian myönteisen yhdistelmän suureen enemmistöön niistä kaupungeista, missä se on otettu käytäntöön.

Kauppakamarin komitea, joka syventyi tähän asiaan sanoi, että se olisi mainio menettelytapa Sudburyn kokoiselle kaupungille.

Raportissa ehdotetaan, että jos se tullaan hyväksymään tai ei Sudburyn kaupungissa, asia pitäisi ratkaista yleisäänestyksellä ensi joulukuussa kaupungin vaaleissa.

Kauppakamarin komitea ehdottaa kontrollilautakunnan ja vakituisten komiteoiden poistamista ja että valtuusmiehet pitäisi valita koko kaupungia käsittävässä äänestyksessä.

Toisarvoisessa raportissa komitea sanoo, että on asiallista ajatella kaupunginjohtajan palkan nousevan lähemmäksi $20,000 vuodessa, sillä tässä toimessa pitäisi miehen olla parhaan luokan kaliberiä ja hän voisi helposti saada saman palkan yksityisen yhtiön palveluksessa.

Tämän sanotaan raportissa, ei tarvitse merkitä menojen suurenemista, toisaalta voitaisiin säästää $10,000 vuodessa jos poistettaisiin kontrollilautakunta. Samalla olisi harkittava, että ei olisi tarpeellista pitää täysiaikaista kaupungin pormestaria, joka saa tällä kertaa palkkaa $10,000 vuodessa.

Tämän menetelmän alaisena, sanotaan raportissa, veronmaksajat voisivat olla varmat nopeammasta toiminnasta ja paremmasta tehokkuudesta. Samanaikaisesti valtuuston jäsenet kuluttaisivat vähemmän aikaa kaupungin asioissa, sillä he käsittelisivät vain ohjelmakysymyksiä eivätkä olisi sekoitettuna hallinnollisiin asioihin.

Siis, tätä menetelmää käyttämällä tulisi melkein täydellinen määräämisvalta yhdelle miehelle, kaupunginjohtajalle.

Torstailtana pidetyssä Sudburyn kaupunginvaltuuston kokouksessa hyljättiin veronmaksajien yleisen toivomuksen mukaisesti kauppakamarin vaatimus, että kysymys kaupunginjohtajamallisen hallintomuodon käytäntöön ottamisesta alistettaisiin veronmksajain ratkaistavaksi yleisäänestyksen perusteella ensi joulukuussa.

Valtusuton kokous torjui tämän vaatimuksen sillä perusteella, että väestö on saanut ainoastaan yksipuolisia tietoja asiasta — kauppakamarin ehdotuksen hyväksi — sillä kaupunginjohtajamallisen hallintomuodon varjopuolista ei ole julkisen sanan palstoilla puhuttu juuri mitään.

TARMOKAS MIES SUDBURYLLE!
Hän taistelee kansan etujen puolesta!
VALITKAA EDELLEEN
SOPHA Elmer **X**
LIBERAALI
(14—21—24)

ILMOITUS

ONTARIO

Ennakkoäänestyksestä

Täten ilmoitetaan, että äänestyspaikat SUDBURYN vaalialueella ovat avoinna torstaina, perjantaina ja lauantaina, 19, 20 ja 21 päivinä syyskuuta 1963, klo 8 ap.–5 ip. ja klo 7–10 ip. standard-aikaa – "klo 9 ap.–6 ip. ja klo 8–11 ip. VALONSÄÄSTÖAIKAA".

Äänestyspaikat mainitulla äänestysalueella tulevat sijaitsemaan:

ENNAKKOÄÄNESTYSPIIRISSÄ No. 1, sisältyen siihen äänestysdivisioonanumerot 1—98, yllämainitulla äänestysalueella, tulee ennakkoäänestyspaikka sijaitsemaan OIKEUSTALOLLA, 138 Elm Street, West.
ENNAKKOÄÄNESTYSPIIRISSÄ No. 2, sisältyen siihen äänestysdivisioonanumerot 99—121, yllämainitulla äänestysalueella, tulee ennakkoäänestyspaikka sijaitsemaan NEW SUDBURYn KAUPPAKESKUKSESSA, LASALLE BOULEVARDIN JA BARRYDOWNE ROADIN KULMASSA.
ENNAKKOÄÄNESTYSPIIRISSÄ No. 3, sisältyen siihen äänestysdivisioonanumerot 122—138, yllämainitulla äänestysalueella, tulee ennakkoäänestyspaikka sijaitsemaan McLEOD KANSAKOULULLA, WALFORD ROADILLA.
ENNAKKOÄÄNESTYSPIIRISSÄ No. 4, sisältyen siihen äänestysdivisioonanumerot 139—148, yllämainitulla äänestysalueella, tulee ennakkoäänestyspaikka sijaitsemaan COPPER CLIFFIN KAUPUNGIN TALOLLA, COPPER CLIFFISSÄ.

TARKOITUKSELLA VASTAANOTTAA ÄÄNET NIILTÄ VALITSIJOILTA, JOTKA USKOVAT OLEVANSA POIS PAIKKAKUNNALTA JA ESTETTYNÄ OSALLISTUMASTA ÄÄNESTYKSEEN SIINÄ ÄÄNESTYSPIIRISSÄ, MISSÄ HEIDÄN NIMENSÄ OVAT ÄÄNESTYSLISTALLA.

Äänestyslippulaatikot avataan ja äänet lasketaan klo 7 ip. Standard-aikaa (8 ip. VALONSÄÄSTÖAIKAA) 25 pnä syyskuuta 1963, OIKEUSTALOLLA, 138 Elm street West.

Päivätty Sudburyssa tänä 5 pnä syyskuuta 1963.

W. E. CRESSEY
Päävirkailija

— JUMALA SUOJELKOON KUNINGATARTA —

ILMOITUS

ONTARIO

Ennakkoäänestyksestä

Täten ilmoitetaan, että äänestyspaikat NICKEL BELT vaalialueella ovat avoinna torstaina, perjantaina ja lauantaina, 19, 20 ja 21 päivinä syyskuuta 1963, klo 8 ap.–5 ip. ja klo 7–10 ip. Standard-aikaa – "klo 9 ap.–6 ip. ja klo 8–11 ip. VALONSÄÄSTÖAIKAA".

Äänestyspaikat mainitulla äänestysalueella tulevat sijaitsemaan:

No. 1 CHAPLEAU — Legionan juhlasalissa
No. 2 CARTIER — Kansakoulun leikkisalissa
No. 3 LEVACK — Community-haalissa
No. 4 CHELMSFORD — Parish-haalissa
No. 5 SUDBURY — Falcon Plaza, Lasalle Boulevardin ja Falconbridge tien 545 kulmassa
No. 6 CAPREOL — Canadian Legion
No. 7 FOLEYET — Jarvis asunnolla

Tarkoituksella vastaanottaa äänet niiltä valitsijoilta, jotka uskovat olevansa pois paikkakunnalta ja estettynä osallistumasta äänestykseen siinä äänestyspiirissä, missä heidän nimensä ovat äänestyslistalla.

Äänestyslippulaatikot avataan ja äänet lasketaan klo 7 ip. Standard-aikaa (8 ip. VALONSÄÄSTÖAIKAA) 25 pnä syyskuuta 1963, OIKEUSTALOLLA, 138 Elm street West.

Päivätty Sudburyssa tänä 5 pnä syyskuuta 1963.

WILLIAM N. GEMMEL
Päävirkailija

— JUMALA SUOJELKOON KUNINGATARTA —

Leinala's Bakery
ELLI JA ARVI LEINALA
Maukkaiden leipomotuotteiden valmistajat
373 Antwerp Ave. Puh. 675-6345 Sudbury

KYSYKÄÄ 'PAKETOIDUISTA' VAKUUTUKSISTA
säästätte vakuutusmaksuissa
LAINE AGENCIES
VAKUUTUS- JA KIINTEISTÖTOIMISTO
OLIVER R. LAINE Kotiin 674-4167
PENTTI PENTTILÄ Kotiin 675-2941
Konttori 675-6427
49 Elgin St. N. (Vastapäätä poliisiasemaa) Sudbury, Ontario

Ystävällisesti kutsumme Teitä katsomaan vuotuista
PYSSY - näyttelyämme
Torstaina, syysk. 19 p. klo 9 ill.
Pyssytehtailijain edustajat tulevat olemaan läsnä näyttämässä teille uusia malleja ja vastaamassa tiedusteluihinne.
VÄRIFILMEJÄ NÄYTETÄÄN | VIRVOKKEITA TARJOTAAN
Siis näkemiin...
Dominion Tire Stores
111 Elm St. W. Sudbury
TUOKAA TUTTAVANNE –
VAPAA, ILMAN MITÄÄN SITOUMUKSIA

JACOBSONIN KAUPPAKESKUKSESSA
G. Associationin vähittäiskauppojen
EDISTYSMYYNTI
Syyskuun 18 p. lokakuun 5 päivään
UUDISTETULLA VAATETUSOSASTOLLA
Uusi ja monipuolinen valikoima vaatetusta
ERIKOISALENNUKSELLA
TILAISUUS VOITTAA
NEW YORKIN MATKA KAHDELLE
Jokaisen $5.00 vaateoston kanssa saatte lipun, joka oikeuttaa Teidät arvaamaan kuinka monta "marble'ia" on näytteillä olevassa pullossa. Voittaja saa vapaan matkan kahdelle New Yorkiin ynnä $40.00 matkarahaa.
MYÖS MIELLYTTÄVÄN "EYRES" VUODEVILTIN
Rautakauppaosastolla KAIKKI TARPEET 10% ALENNUKSELLA
Red & White ruokakaupassa Samaan aikaan 14 p:vän erikoismyynti
JACOBSONIN kauppakeskus
Maantie 17. ja Livelyn tien kulma Waters Township

SYYSKABARETTI
Tämän syksyn viimeiset KABARETTITANSSIT
Toronton Tarmolassa
Lauantaina, syyskuun 21 pnä alkaen klo 6 ip.
HYVÄ TARJOILU RAVINTOLASSA
SISÄÄNPÄÄSY 50c
Tervetuloa läheltä ja kaukaa! Kabarettikomitea.

Reipas ja kaunis SUOMALAINEN ELOKUVA
"KOSKENLASKIJAN MORSIAN"
esitetään
Finnish-haalilla, Sudburyssa
Keskiviikkona, syyskuun 18 pnä
klo 7.30 illalla
SISÄÄNPÄÄSY 75c

FUJI MICRO SAFETY ▼ N